

Kommunal- og
moderniseringsdepartementet

Inspirasjonshefte

Samarbeid mellom frivillige og kommuner

Råd og veiledning til kommuner som vil inngå samarbeid med frivillige

Innhold

Forord	5
1 Frivillighet – et viktig bidrag til kvalitet og mangfold	7
2 Noen overordnede betraktninger om samarbeidet med frivillige	11
3 Andre relevante tiltak og planer for å bidra til mer samarbeid	16
4 Eksempler på samarbeid om oppgaver mellom frivillige og kommuner	19
4.1 Ulike typer/grader av samarbeid mellom det offentlige og frivilligheten	20
4.2 Leksehjelp i Oslo – et godt samarbeid mellom kommunen og frivillige organisasjoner	20
4.3 Samarbeid med frivillig sektor i arbeidet mot barnefattigdom i Drammen kommune	24
4.4 Samarbeidet med frivillige på helse- og omsorgsfeltet – Med Hjerte for Arendal	28
4.5 Samarbeid med frivillige om beredskap	32
5 Regelverket om offentlige anskaffelser og støtte	37
5.1 Kommer regelverket om offentlige anskaffelser til anvendelse?	38
5.2 Gjelder reglene om offentlig støtte?	38
6 Samleside: Nyttig og relevant informasjon for samarbeid	40
7 Vedlegg: Eksempler på samarbeidsavtaler	42

Forord

Regjeringen vil bygge samfunnet nedenfra, og bidra til levende lokalsamfunn i hele landet.

Den frivillige innsatsen er avgjørende for å skape gode lokalsamfunn. Tusenvis av engasjerte innbyggere deltar hver dag i foreningsliv og aktiviteter som skaper glede, samhold og felleskap.

Den innsatsen som vi fritt og villig gjør for andre er særlig verdifull. Frivillig innsats for andre og for felleskapet styrker båndene mellom oss, og skaper et varmere og mer inkluderende samfunn.

Frivillig sektor har spilt en avgjørende rolle i utviklingen av vårt velferdssamfunn. Frivillige organisasjoner har alltid gått foran, og de har tatt ansvar der offentlige velferdstilbud manglet. Organisasjonene har nye ideer og av og til bedre løsninger som har forbedret tjenestene. Samarbeidet med frivillig sektor har gitt mer mangfold og bedre kvalitet i velferdstilbudet.

Regjeringens frivillighetserklæring fastslår at vi skal styrke samarbeidet mellom offentlig sektor og frivilligheten. Dette inspirasjonsheftet følger opp denne ambisjonen, ved å inspirere kommunene til å lære av hvordan andre har lykkes med samarbeidet.

I dette heftet kan vi lære mer om hvordan Oslo har styrket leksehjelptilbudet gjennom samarbeidet med Røde Kors og andre organisasjoner. Dette tilbudet gir barn og unge en bedre mulighet for å lære, og dermed en mulighet for å kunne realisere sine drømmer.

Drammen og Arendal har inngått samarbeid med frivillige på en rekke områder, blant annet for å gi barn i utsatte familier mer støtte og mulighet for å delta på flere aktiviteter. Disse eksemplene viser hvordan slike tilbud styrker det sosiale sikkerhetsnettet, slik at færre faller utenfor og flere løftes opp. Samarbeidet mellom kommunen og frivillige gir barn, unge og voksne en bedre hverdag og mulighet for en bedre fremtid.

Skien og Surnadal samarbeider med Røde Kors om beredskap. Samarbeidet har fordeler for begge aktører, for eksempel raskere responstid og at relevante frivillige aktører inkluderes i beredskapsøvelser.

Vi ønsker å takke eksempelkommunene i heftet, Arendal, Drammen, Oslo, Skien og Surnadal, i tillegg til Røde Kors, Frivillighet Norge og KS. Alle har gitt gode innspill og delt viktige erfaringer i dette inspirasjonsheftet.

Vårt ønske er at dette heftet skal inspirere og være til hjelp på veien for andre kommuner til å inngå samarbeid med frivillige organisasjoner, og dermed skape et sterkere og varmere samfunn med muligheter for alle.

Jan Tore Sanner
Kommunal- og moderniseringsminister
Oslo, September, 2015

Del 1

Frivillighet – et viktig
bidrag til kvalitet og
mangfold

Norge er et godt land å bo i. Vi har høy levestandard, høy sysselsetting, høy grad av likestilling og høy valgdeltakelse. Når vi som nasjon topper FNs levekårsstatistikk år etter år, skyldes ikke det bare det faktum at vi har en trygg og god økonomisk situasjon. Årsaken ligger også i at vi har et levende sivilsamfunn med en sterk og kraftfull ideell og frivillig sektor.

Frivillige og ideelle organisasjoner har vært og er velferdssamfunnets sporhunder. Historisk er det frivillig sektor som har stått for mye av utvikling og innovasjon, både innenfor fysisk og psykisk helse, omsorg for barn, asylfeltet og rusfeltet. De har bygd ut tjenestetilbud til utsatte grupper som det offentlige senere har tatt ansvar for, og de har utviklet nye arbeidsmetoder, ofte med stor vekt på brukerinnflytelse og deltakelse fra lokalsamfunnet.

Framveksten av det moderne velferdssamfunnet førte til en utvidelse av det offentliges ansvarsområde, som gradvis flyttet seg inn på områder der frivillige organisasjoner hadde vært dominerende. Likevel er vi like avhengige av et godt samspill mellom staten og frivillig/ideell sektor i dag, som vi var for 100 til 150 år siden. Ideelle organisasjoner vil fortsatt være viktige medspillere for å møte de utfordringer og muligheter som følger av den demografiske og teknologiske utviklingen.

Ideelle organisasjoner er ofte framhevet som mer innovative, bedre i stand til å gi et personlig tilbud og i stand til å starte opp nye tilbud med små ressurser. Gjennom sin egenart kan de rekruttere frivillige til å ta vare på og styrke brukernes sosiale nettverk, og på andre måter samspille med lokalsamfunnet. På denne bakgrunn har regjeringen utarbeidet en tiltaksplan som tar sikte på å bedre rammevilkårene for de ideelle tjenesteleverandørene på helse- og sosialområdet.

Ideelle og frivillige organisasjoner bidro med verdier til bruttonasjonalproduktet (BNP) på 47,7 milliarder i 2012. Dette er en økning på vel fem milliarder fra 2010. Totalt var det i overkant av 83 200 lønnsinntakere i

sektoren, noe som tilsvarer omtrent 3,5 prosent av totale årsverk i Norge. Helse- og sosialtjenester samt utdanning og forskning stod for omtrent 56 prosent av sektorens samlede bruttoprodukt (ekskl. ulønnet arbeid). Organisasjoner innenfor kultur og fritid stod for i overkant av 14 prosent, mens organisasjonene innen de øvrige aktivitetsområdene til sammen bidro med vel 29 prosent.

Men det frivillige Norge er langt mer enn leverandører av helse- og sosialtjenester. Frivilligheten er først og fremst avgjørende for at hver enkelt av oss opplever tilhørighet i hverdagen. Det finnes oppgaver der det offentlige ikke kan levere – rett og slett fordi svaret på utfordringen ikke er mer penger eller flere ansatte, men mer menneskelig kontakt og gjensidighet. Da er frivilligheten viktig: som medmenneske, døråpner og brobygger.

Det finnes over 80 000 lag og foreninger i Norge, hvilket gir et høyt gjennomsnittsantall av foreninger per kommune. Bak hvert av de lønnede årsverk i ideell/frivillig sektor, står det i overkant av 1,4 frivillige årsverk. Ulønnet, frivillig innsats leverer altså rundt 120 000 årsverk hvert år. Halvparten av alle innbyggere i Norge over 16 år bidrar med frivillig arbeid i de frivillige organisasjonene årlig. Dette er den høyeste andel som er målt på verdensbasis. I tillegg kommer all den dugnaden og frivilligheten som utføres utenfor organisasjonene. Pårørendes innsats utgjør ca. 100 000 årsverk årlig. Norges yrende festivalliv ville ikke latt seg gjøre uten en stor grad av innsats fra frivillige. Det samme gjelder mer spontane initiativ i nabolaget.

Frivilligheten er en enorm ressurs med en selv-

stendig rolle i samfunnet vårt. Et tett, likeverdig og helhetlig samspill mellom det offentlige og frivilligheten er avgjørende for å skape det gode samfunn. Regjeringen har derfor lansert [Frivillighetserklæringen*](#) – en erklæring som befester og definerer samspillet mellom regjeringen og frivillig sektor. Den forplikter oss på samarbeid, medvirkning og forutsigbarhet – uavhengig av hvilket departement, direktorat eller etat som er involvert. Erklæringen har klare oppfølgingspunkter om politisk forankring og nasjonale møteplasser for frivilligheten, kommuner og staten.

Frivilligheten er først og fremst lokal og utgjør sjelen i et lokalsamfunn. Vi håper at regjeringens frivillighetserklæring inspirerer til mer dialog og samspill mellom frivilligheten og kommunen. Samarbeidet foregår på ulikt vis. Noen steder er det lite formalisert, andre steder er konkrete avtaler inngått. Det er viktig å ta utgangspunkt i de lokale behovene og anerkjenne at det er mange måter å samarbeide på.

Frivillighet Norge og KS er sentrale aktører og viktige pådrivere i dette arbeidet. Med en felles plattform for samspill og samarbeid mellom partene oppfordrer de kommuner og lag og foreninger om å inngå lignende avtaler for å styrke samarbeidet mellom frivillig sektor og kommunen.

Regjeringen har i vår plattform nedfelt at vi ønsker en sterk, uavhengig og levedyktig frivillig sektor som vokser fram nedenfra. Vi vil også legge til rette for at frivillige skal få jobbe med det som er viktigst – nemlig aktivitet – og mindre med administrasjon. Vi har tillit til at de beste løsningene utvikles lokalt, i samspillet mellom frivilligheten og lokale myndigheter. Regjeringen

jobber med forenkling av tilskuddsordninger for frivillige organisasjoner, slik at det skal bli enklere for organisasjonene å søke statlige tilskudd og frigjøre ressurser til aktivitet.

Selv om vi lever i et av de rikeste og beste landene å leve i, har vi samtidig store utfordringer. Mange faller utenfor viktige deler av samfunnslivet. Enten det dreier seg om å droppe ut av et utdanningsforløp, ikke finne sin plass som ny i Norge, stå utenfor arbeidslivet, mangle venner og familie, eller rett og slett føle seg utenfor. Her gjør frivillige organisasjoner en viktig innsats, og har et stort engasjement.

Vi trenger ideelle og frivillige organisasjoner med et verdigrunnlag og tradisjoner for nyskapning som en del av løsningen. Frivillighetens stemme, pågangsmot og gjennomføringsevne er avgjørende for å skape et enda bedre samfunn for enda flere.

Det store mangfoldet av organisasjoner lokalt har med andre ord en rekke kvaliteter, eller merverdier, som går langt utover selve aktiviteten de primært driver med. Med det mener vi at de bidrar med å danne fellesskap, samvær og trivsel, sosial kompetanse, stedsidentitet, demokratibyggning m.m. Dette er kvaliteter og (mer)verdier som samfunnet er avhengig av for å skape nettverk i alle former, tillit og mellommenneskelige relasjoner.

Del 2

Noen overordnede
betraktninger om
samarbeidet med
frivillige

Dette inspirasjonsheftet tar hovedsakelig for seg eksempler på samarbeid mellom kommuner og frivillige organisasjoner (den ubetalte frivilligheten), men kommer også inn på anskaffelsesregelverket, som i de fleste tilfeller er aktuell for kjøp av tjenester fra ideell sektor.¹ Frivillig sektor omfattes av alt fra små lag og foreninger til profesjonelle leverandører av helse- og sosialtjenester til det offentlige.

DEFINISJONER AV FRIVILLIG OG IDEELL AKTIVITET

- **Organisert:** Aktiviteten er varig og regelmessig, for eksempel ved at organisasjonene har møter, medlemskap og prosedyrer for beslutningstaking som deltakerne oppfatter som legitime. Dette inkluderer også uformell aktivitet; det spiller ingen rolle om organisasjonsformen er formelt vedtatt eller representerer en lovfestet kategori.
- **Privat:** Organisasjonen er ikke formelt underlagt offentlig styring, selv om den kan motta betydelige inntekter fra det offentlige.
- **Viderefordeler ikke fortjeneste:** Organisasjonen har ikke primært et kommersielt fokus, og deler ikke ut fortjeneste til direktører, aksjeeiere, medlemmer eller andre. Overskudd må brukes i tråd med organisasjonens hovedformål.
- **Selvstyrt:** Organisasjonen har en styringsstruktur, kan nedlegges på eget initiativ og står ansvarlig for sine aktiviteter.
- **Frivillig:** Medlemskap eller deltakelse er ikke lovpålagt eller obligatorisk.²

Frivillighet Norge definerer frivillig virke som virksomhet, som for det vesentligste er basert på frivillige gaver og innsamlede midler og/eller frivillig tidsbruk, og som har et ikke-kommersielt formål.³

En kartlegging av samarbeidet mellom kommuner og frivillige organisasjoner på pleie- og omsorgsfeltet i 2012⁴ viser at kommuner som har et bevisst forhold til å koordinere samarbeidet med frivillig sektor har mer frivillig innsats på feltet. Mye tyder på at mer samhandling og dialog mellom frivilligheten og kommunen øker behovet for å sette av mer koordineringsressurser fra kommunens side. Selv om den viktigste fremmeren for samarbeid er den enkelte ildsjelen og de enkelte nettverkene lokalt, viser undersøkelsen også at kommuner som legger til rette for frivillighet gjennom for eksempel tilgang på lokaler til utøvelse av den frivillige aktiviteten, har bedre samarbeidsrelasjoner. Usikkerhet om økonomiske rammer og dårlig informasjonsflyt hemmer derimot samarbeid.

I en undersøkelse utført av Frivillighet Norge og KS fra slutten av 2014 sier 93 prosent av kommunene at de ønsker å styrke samarbeidet med frivilligheten. 60 prosent av kommunene har imidlertid ikke planer om å bruke mer ressurser på dette, og bare 32 prosent oppgir at de har en frivillighetspolitikk.

1. Frivillighet og lovpålagte tjenester

I regjeringens Strategi mot barnefattigdom går det fram at Riksrevisjonens undersøkelse av barnefattigdom viser at mange kommuner har et uutnyttet potensial i samarbeid med frivillige organisasjoner.

1 [Se kapittel 6, Regelverket for offentlige anskaffelser og støtte.](#)

2 [Hopkins, John. \(2003\). Comparative Nonprofit Sector Study](#)

3 [Frivillighet Norges definisjon av frivillig virke](#)

4 [Trøndelag Forskning og Utviklings rapport \(2012\), Samarbeid mellom kommuner og frivillig sektor på pleie- og omsorgsfeltet. En kartlegging. \(2012\)](#)

I dette perspektivet er det viktig at kommunen legger til rette for at frivillig aktivitet når fram til de barna som lever i fattige familier – det være seg i form av aktiviteter for barna, eller i form av å være en inkluderingsarena.

Samtidig er det avgjørende at frivillige organisasjoner ikke blir sett som en billig erstatning for profesjonell innsats. Dette gjelder også på helse- og sosialfeltet. Frivilligheten har en avgjørende og selvstendig rolle i samfunnet, men skal ikke være til erstatning for lovpålagte tjenester. Kommunene må være bevisste på hvilken rolle den frivillige innsatsen skal ha i de profesjonelle tjenestene.

2. Samarbeid mellom profesjonelle og frivillige

Frivillig aktivitet spenner fra hobbyaktiviteter til glede og nytte for den enkelte og lokalsamfunnet til profesjonsfrivillighet, slik vi for eksempel finner den innenfor Jusbuss – Gratis retts hjelp og Helsesenter for papirløse, i regi av Kirkens Bymisjon og Røde Kors. I flere tilfeller foregår frivillig innsats på offentlige institusjoner som besøkstjeneste på sykehjem og visitortjeneste i fengsel, eller venneforeninger på museer. I disse aktivitetene er det viktig med en klar rolleforståelse, både hos den frivillige og hos den profesjonelle yrkesutøveren. [Verdighetscenteret i Bergen](#) tilbyr for eksempel tverrfaglig videreutdanning innenfor frivillighetskoordinering innen eldreomsorgen. Utdanningen skal kvalifisere helsearbeidere til å mobilisere, organisere og lede frivillig innsats og bidra til økt motivasjon, inspirasjon og kompetanse.

3. Oppgaven må egne seg for frivillighet

Frivillige er ikke ansatte. De gir av sin tid og kompetanse, men får ikke lønn. Det kan derfor ikke stilles samme krav til frivillige som til offentlige ansatte.

Igjen er det viktig å tenke igjennom hvordan kommunen og frivilligheten kan samarbeide om å skape et godt lokalsamfunn – ikke hvordan frivillige kan brukes til å utføre oppgaver. Frivilligsentralen på Majorstuen i Oslo, Tidemandsstuen, sier det slik: «*Siden alle jobber frivillig, kan vi IKKE garantere at alle får den hjelpen de ber om. Men vi garanterer at vi skal gjøre så godt vi kan.*»

Kommunens rolle blir i større grad å legge til rette for og oppmuntre til frivillig initiativ, heller enn å pålegge oppgaver.

4. Fordelaktig om kommunen har en helhetlig frivillighetspolitikk

Frivillighet Norge arbeider konkret med at kommunene må utvikle og vedta en helhetlig frivillighetspolitikk som omfatter alle typer frivillige foreninger. Frivillighet Norge tilbyr kommunene egne opplegg for å gjennomføre og utvikle dette.

Det største dilemmaet er derfor at mange kommuner ikke har brukt tid på å kartlegge hva som finnes av lag og foreninger i nærmiljøene, eller utviklet en frivillighetspolitikk, som et utgangspunkt for å samarbeide med frivilligheten. De kommunene som utvikler en frivillighetspolitikk har bedre forutsetninger for å skape vinn-vinn-situasjoner, som vil gavne både kommunen, foreningslivet, brukerne av de offentlige tjenestene og innbyggerne generelt.

Frivillighetspolitikken utvikles i dialog med frivilligheten. Den sikrer at det etableres faste møteplasser mellom frivilligheten og kommunen, og at det lages konkrete virkemidler som gir rom og utviklingsmuligheter for hele frivilligheten lokalt.

FRIVILLIGHET NORGES RÅD

Frivillighet Norges råd til kommuner som vil samarbeide med lokalt foreningsliv er at de:

- bør kartlegge frivilligheten som finnes i nærmiljøene
- etablerer en helhetlig frivillighetspolitikk som har som mål å «gjødsle» den frivilligheten som finnes. På den måten legges det til rette for at frivilligheten gror seg sterk og får alle de gode samfunns effektene som en levende frivillig sektor har: bedre folkehelse, mindre kriminalitet, økt demokratideltakelse, bedre inkludering m.m.

Frivillighet Norge mener at mangelen på en helhetlig frivillighetspolitikk i kommunene, fører til at den ressursen frivilligheten representerer i liten grad utløses fordi man ikke har utviklet konkrete virkemidler i dialog med frivilligheten.

Eksempler på dette:

- Man kan for eksempel anta at mange kor, amatørteatre og dansegrupper kan inviteres til å underholde på institusjonene. De vil ofte være glade for å få et publikum og noe øve fram mot. En frivillighetspolitikk som baserer seg på likeverdighet og samarbeid ville ha sikret en mer robust tilrettelegging for dette.

- Utfordringer knyttet til inkludering: Man kan se for seg hvor mye språktreningen en innvandrer som er interessert i dart, sjakk, dataspill eller fotografering får, hvis han/hun er med i dartklubben, sjakkklubben, fotogruppa eller lokalgruppa til Kreativ Norsk Dataungdom. Han/hun finner imidlertid ikke fram til disse foreningene, hvis ikke voksenopplærings senteret eller flyktningekoordinatorer vet at foreningene finnes eller hvordan man kan komme i kontakt med dem. En kommunal frivillighetspolitikk som baserer seg på likeverdighet og samarbeid, ville ha sikret en bedre tilrettelegging for dette.

Poenget er at ingen foreninger uten videre vil «rekke opp hånda» hvis kommunen sender ut en etterlysning etter besøksvenner e.l. Det er først når kommunen inviterer foreningene til å gjøre det foreningene er til for (formålet), at samarbeidet lykkes. Kommunen må m.a.o. utvikle en frivillighetspolitikk med konkrete virkemidler, i dialog med frivilligheten lokalt, dersom den ønsker økt tilgang til den ressursen frivillighetens kvaliteter og mangfold representerer.

KS vil i løpet av september 2015 utgi et inspirasjonshefte som skal være med på å inspirere administrative og politiske ledere i norske kommuner til å utvikle en lokal frivillighetspolitikk. Heftet viser mangfoldet, ulike roller og muligheter som samspillet med frivilligheten kan gi.⁵

5 [KS' inspirasjonshefte om lokal frivillighetspolitikk \(2015\)](#)

Del 3

Andre relevante tiltak og planer for å bidra til mer samarbeid

FRIVILLIG SEKTOR

Regjeringens frivillighetserklæring

Frivillighetserklæringen skal legge rammen for dialog og samspill mellom frivilligheten og regjeringen.

Enklere tilskuddsordninger for frivillige organisasjoner

Departementene har gjennomgått sine tilskuddsordninger og funnet forenklingstiltak. Mange av forenklingstiltakene er gjennomført.

Plattform for samspill og samarbeid mellom frivillig og kommunal sektor 2015–2016,

Frivillighet Norge og KS

Nasjonal strategi for frivillig arbeid på helse- og omsorgsfeltet (2015–2020)

I samarbeid med Frivillighet Norge og KS har Helse- og omsorgsdepartementet utarbeidet en strategi for frivillig arbeid på helse- og omsorgsfeltet. Strategien skal bidra til å redusere ensomhet, øke frivilliges innsats på helse- og omsorgsfeltet og styrke systematisk samarbeid mellom frivillige organisasjoner og kommuner.

Tilskudd til utprøving av fattigdomstiltak på frivillighetsfeltet

Kulturdepartementet utlyser midler til større satsinger i frivillige organisasjoner. Formålet er å prøve ut nye metoder slik at flere barn og unge kan delta i organiserte aktiviteter, uavhengig av foreldrenes økonomi.

Samarbeidsavtalen mellom regjeringen og KS, Virke, Ideelt Nettverk og Frivillighet Norge om leveranser av helse- og sosialtjenester

Samarbeidsavtalen anerkjenner, styrker og synliggjør den viktige rollen som ideelle aktører spiller i det norske velferdssamfunnet. Samarbeidsavtalen fastsetter prinsippene for det overordnede strategiske samarbeidet mellom staten, KS, og ideell sektor ved leveranser av tjenester på helse- og sosialområdet. Avtalen skal bidra til å styrke og utvikle dette samarbeidet. Grunnsteinen i samarbeidsavtalen er dialog. Regjeringen, KS og ideell sektor skal møtes jevnlig for å drøfte aktuelle problemstillinger knyttet til leveranser av helse- og sosialtjenester.

Styrking av samarbeidet med ideelle organisasjoner

Ideelle organisasjoner kan gjennom sin egenart rekruttere frivillige til å ta vare på og styrke brukernes sosiale nettverk, og på andre måter samspille med lokalsamfunnet. På denne bakgrunn har regjeringen utarbeidet en tiltaksplan som tar sikte på å bedre rammevilkårene for de ideelle tjenesteleverandørene på helse- og sosialområdet. Et av tiltakene er å videreutvikle samarbeidsavtalen om leveranser av helse- og sosialtjenester mellom Regjeringen, KS, og ideell sektor.

Skjermet anbud for ideelle organisasjoner

I løpet av våren lyses det ut en egen anbuds-konkurranse for kjøp av barnevernstjenester fra ideelle organisasjoner.

Skien brannvesen og mannskaper fra Skien Røde Kors Hjelpekorps har felles brannnøvelse. Foto: Ivar Guthu

Del 4

Eksempler på samarbeid
om oppgaver mellom
frivillige og kommuner

4.1 Ulike typer av samarbeid mellom det offentlige og frivilligheten

Frivillig aktivitet foregår først og fremst i lokalsamfunnene – basert på lokale behov, lokalt initiativ og lokale krefter. Det er derfor like mange eksempler på samarbeid mellom frivilligheten og det offentlige som det er norske byer og bygder. Det finnes en forening for alle og enhver med ulike formål og kvaliteter. Samarbeidet foregår på en rekke ulike måter, og spenner fra rene anskaffelseskontrakter via frivillige som gjennomfører aktiviteter fullfinansiert av og på oppdrag fra kommunene, til dugnadsaktiviteter. Kommunen har samarbeid med etablerte frivillige organisasjoner eller andre frivillige sammenslutninger som frivilligsentraler, samtidig som en del av samarbeidet går utenom de tradisjonelle organisasjonsformene.

Noen samarbeid oppstår som følge av initiativ fra de frivillige organisasjonene som kommunen støtter gjennom enkelttilskudd eller tilskudd til drift av organisasjonen. I andre tilfeller er det kommunen som inviterer organisasjonene til samarbeid.

Frivilligsentralene er i mange lokalsamfunn en koordinerer av og kontaktpunkt for samhandlingen mellom det offentlige og lokale lag og foreninger. I retningslinjene for tilskudd til etablering av frivilligsentraler presiseres det at sentralene skal være «en lokalt forankret møteplass som stimulerer til økt frivillig deltakelse og legger til rette for samarbeid og samhandling for å fremme lokal frivillig virksomhet. Aktivitetene skal legges opp i tråd med lokale forutsetninger med vekt på samarbeid med frivillige, lag/foreninger og det offentlige.»

I juni 2015 behandlet Stortinget Meld. St. 14 (2014–2015), *Kommunereformen – nye oppgaver til større kommuner*. Stortingsflertallet viser til at kommunene bør få et større og mer helhetlig ansvar innenfor frivillighet og folkehelse. Det ble vedtatt at ansvaret for tilskuddet til frivillighetssentralene skal overføres til kommunene og at midlene øremerkes og økes i en opptrappingsperiode for å styrke frivilligsentralene.

Et annet eksempel på samhandlingsarena er de lokale idrettsrådene – et fellesorgan for idretten i de enkelte kommunene med ansvar for kontakt og samarbeid med kommunene. I mange kommuner er det

tett samarbeid mellom den kommunale musikkskolen og skolekorps og kor.

De siste årene har samarbeid med frivillige og bruk av frivillige ressurser også blitt mer fremtredende i inkluderingsarbeidet.

4.2 Leksehjelp i Oslo – et godt samarbeid mellom kommunen og frivillige organisasjoner

Det går i overkant av 72 000 elever i Osloskolen, om lag 57 000 i grunnskolen og 15 000 på videregående.⁶ De fleste av disse har lekser daglig.

Hjelp til leksene og annet skolearbeid kan elevene få fra flere. Mange får hjelp av familien eller venner. Noen bruker gratis leksehjelptilbud på skolen, hos frivillige organisasjoner eller ved de lokale bibliotekene og familiehusene. I tillegg finnes det kommersielle aktører som tilbyr leksehjelp mot betaling.

Osloskolen har et leksehjelptilbud til egne elever

Alle grunnskoler skal ha et tilbud om gratis leksehjelp til sine elever (opplæringsloven § 13-7a). Skolen skal tilby minst åtte uketimer leksehjelp. Siden høsten 2014 har kommunene selv kunnet fordele disse timene fritt på 1.–10. trinn.

I Osloskolen velger hver grunnskole selv på hvilke av disse trinnene elevene skal få tilbud om leksehjelp på skolen. I tillegg tilbyr kommunen leksehjelp for elever på ungdomsskolen og videregående ved lekkesentre på fem videregående skoler i byen.

I 2015 satte Utdanningsetaten i Oslo kommune av til sammen over 13 millioner kroner til leksehjelp.⁷ Det meste av midlene fordeles på Osloskolens egne tilbud: skolebasert leksehjelp, lekkesentre og eksamenkurs. Det øvrige gis til frivillige organisasjoner som tilbyr gratis leksehjelp.

⁶ Kilde: Statistisk årbok for Oslo 2014

⁷ Brev fra Utdanningsetaten til alle grunnskoler, 15.4.2015

Oslo kommunes eget tilbud suppleres av frivilliges tilbud om leksehjelp

Av ulike årsaker kan elever ønske seg og ha behov for mer leksehjelp enn det skolen og hjemmet kan bidra med. Flere frivillige organisasjoner gir tilbud om leksehjelp til elever i Oslo skolen.

Oslo kommune har lenge samarbeidet med Oslo Røde Kors, i tillegg til å gi støtte til andre frivillige organisasjoner som tilbyr leksehjelp. Leksehjelpen Oslo Røde Kors tilbyr er et supplement for å bidra til oppnåelsen av målsettingen om at alle elever i Oslo skolen skal ha et tilbud om leksehjelp. Utdanningsetaten oppfordrer også alle skolene til å samarbeide med andre aktører for å sikre et bredest mulig tilbud av leksehjelp til elevene.

I 2015 var det 20 frivillige organisasjoner som fikk tilskudd for å tilby leksehjelp, til sammen 4,3 millioner kroner.⁸ Størrelsen på tilskudd per organisasjon varierer fra flere millioner kroner til 24 000 kr. Oslo Røde Kors fikk mest støtte i 2015: 2 600 000 kr til sitt vanlige leksehjelptilbud, og 100 000 kr til Digital leksehjelp.

Tilskuddet lyses ut årlig på kommunens nettsted og det holdes informasjonsmøte for søkere. Det stilles flere konkrete krav til søkerne: Søkerne må være frivillige organisasjoner med virksomhet i Oslo, og midlene må gå til drift av leksehjelptilbud i Oslo. Det stilles også krav til søkerens organisasjon og virksomhet, og krav til oppfølging og rapportering om hvordan midlene brukes.⁹

OM TILSKUDDSORDNINGER

Utdanningsetaten i Oslo kommune påpeker at økonomirapporteringen fra tilskuddsmottakerne er en problemstilling som kommuner bør være bevisste på, dersom de oppretter lignende tilskuddsordninger. Erfaringen til Oslo kommune er at organisasjonene er ryddige, men at det en sjelden gang kan hende at en tilskuddsmottaker ikke leverer en god nok regnskapsrapport. Dersom en ikke har vært tydelig nok i kriteriene for tilskudd, kan det by på utfordringer for hva slags krav en kan stille til rapportering i etterkant. Oslo kommunes råd til andre kommuner som vil etablere en slik tilskuddsordning, er at kommunen bør innstille seg på å bruke noe tid til å bistå søkerne med rapporteringen. Ved en framtidig videreutvikling, vil Utdanningsetaten i Oslo vurdere å inkludere en mal til hjelp for de som skal rapportere inn i etterkant. Dette kan også være nyttig for andre kommuner som ønsker å etablere tilsvarende tilskuddsordninger å vurdere.

Oslo kommune erfarer også at det er lurt å bruke tid på utformingen av søknadsskjema. Skjemataet bør være logisk bygget opp mot rapporteringen som skal komme i etterkant. Dette vil kunne gjøre det enklere for tilskuddsmottakerne å kunne rapportere på en tilstrekkelig og god måte. Dette vil også kunne frigjøre ressurser i kommunen, som slipper å bruke unødvendig mye tid på oppfølging og bistand i rapporteringsprosessen.

⁸ Liste over alle organisasjonene er tilgjengelig her

⁹ [Oslo kommunes nettside for tilskuddsordningen for frivillige organisasjoner som tilbyr leksehjelp.](#)

Oslo Røde Kors er den største frivillige aktøren på leksehjelp i Oslo¹⁰

Røde Kors' leksehjelp har holdt på siden 1992, og våren 2015 hadde de tilbud om leksehjelp på fem ulike steder i Oslo. I 2010 startet Oslo Røde Kors opp digital leksehjelp.

Oslo Røde Kors' visjon for leksehjelptilbudet er at alle skoleelever bør ha tilgang til høyere utdanning, uavhengig av hvor de kommer fra, hvor i byen de bor, foreldrenes utdanningsnivå eller andre sosio-kulturelle forhold.

Tilbakemelding fra elevene som bruker tilbudet er at det er viktig for motivasjon og mestring av skolearbeidet. En del mener de gjør det bedre på skolen og får bedre karakterer av leksehjelpen.

Målet for leksehjelptilbudet er å forebygge frafall i videregående skole og å tilby en arena for sosial kontakt med andre ungdommer og voksne. Tilbudet er åpent for alle elever, men flertallet av brukerne er flerspråklige.

Leksehjelperne hos Røde Kors arbeider der uten betaling. I 2014 var det 317 frivillige leksehjelpere i Oslo Røde Kors' tilbud. Innsatsen deres utgjorde ca. 18 årsverk. Leksehjelperne er godt representert på tvers av kjønn, alder, arbeidstilknytning, yrkesgrupper og kulturell bakgrunn. Alle frivillige leksehjelpere må gjennom intervju og kursing hos Røde Kors. De må dessuten kunne vise politiattest, følge Røde Kors' instruks og undertegne og overholde etikk- og taushetsplikt.

Digital leksehjelp er en videreføring av det vanlige leksehjelptilbudet. Tilbudet når elever som ikke kan møte opp fysisk i Røde Kors' lokaler. I 2014 kontaktet 424 elever den digitale leksehjelpen. Elevene velger om de vil bruke videochatt eller e-post for å få digital leksehjelp. Elever over hele landet kan få hjelp via www.digitalleksehjelp.no.

Oslo Røde Kors mottar også økonomiske bidrag fra andre enn Oslo kommune, men mindre summer og med mindre forutsigbarhet.

Samarbeidet mellom Oslo Røde Kors og Oslo kommune

Oslo Røde Kors oppfatter sitt leksehjelptilbud som et viktig supplement til undervisningen og skolens egne tilbud om leksehjelp. Samtidig er de en uavhengig og selvstendig aktør, som utvikler sitt eget tjenestetilbud etter hva de mener trengs i byen.

Samarbeidet om leksehjelp startet i 2002, og har blitt stadig mer forutsigbart ordnet. De to partene har inngått en egen samarbeidsavtale. Gjennom samarbeidsavtalen er mål, ansvar, roller og organisering av samarbeidet om leksehjelptilbudet formalisert. Avtalen bærer preg av å bygge på samme mål, og å være inngått mellom jevnbyrdige og gjensidig avhengige parter.

Leksehjelptilbudet til Oslo Røde Kors er økonomisk avhengig av Oslo kommune. Tilskuddet fra kommunen er nødvendig for å dekke kostnadene Oslo Røde Kors har til administrasjon, rekruttering og opplæring av frivillige, lokaler, utstyr mv. Men selve leksehjelpen utføres av frivillige uten betaling.

Foruten finansiering gir samarbeidet Røde Kors tilgang til kommunenes skoler for å informere om tilbudet til elevene. Kommunen er dessuten en viktig diskusjonspartner i faglige spørsmål og for å utvikle nye tilbud, som for eksempel Digital leksehjelp.

Samarbeidet mellom kommunen og de frivillige organisasjonene gir gevinster for alle

I tillegg til samarbeidet med Oslo Røde Kors, gir Oslo kommune tilskudd til 20 ulike frivillige organisasjoner for arbeid med leksehjelp til elever i kommunen.

Leksehjelpen de frivillige organisasjonene tilbyr, er et supplement til det allerede eksisterende tilbudet Oslo skolen har. At frivillige er med og tilbyr denne leksehjelp er viktig.

Gevinsten for kommunen er tydelige. Gjennom samarbeidet stimulerer de fram et supplement til sitt eget leksehjelptilbud. Det overordnede målet er selvfølgelig at elevene skal gjøre det bedre på skolen, og at færre skal falle fra. Samtidig er leksehjelpstedene et trygt sted for kommunens barn og unge. De frivillige organisasjonene blir en del av barnas sosiale sikkerhetsnett i byen.

De frivillige organisasjonene oppnår på sin side bedre forutsigbarhet for grunnfinansieringen og gis tilgang til skolene med informasjon om sitt tilbud. For de mindre aktørene ligger det dessuten et signal om seriositet i å kvalifisere til tilskudd.

Elevene får gratis hjelp til lekser og annet skolearbeid. I tillegg til bedre faglige prestasjoner og lavere risiko for frafall, er gevinsten for elevene knyttet til tilgangen til en trygg sosial arena der de kan møte andre ungdommer og voksne. For mange elever kan leksehjelp være en av få aktiviteter utenfor hjemmet som familien aksepterer.

Den siste gruppen som har fordeler av samarbeidet er de frivillige leksehjelperne. Mange frivillige leksehjelpere oppgir at de er veldig glade for å kunne bruke fagkunnskapen sin på en annen måte enn de gjør i jobben sin.¹¹

10 Kilder: Aktivitetsrapport for leksehjelp i 2014, Røde Kors, Årsrapport for 2014, Ressurssentre for ungdom, årsrapport 2013: «Ikke steng sjappa» Effektstudie av Oslo Røde Kors' Leksehjelp, høst 2013.

11 [Oslo Røde Kors' nettside om leksehjelp](http://www.oslorodekors.no)

EKSEMPEL PÅ SAKSGANG

Eksempel på hvordan en saksgang med utlysning og tildeling av midler til frivillige organisasjoner kan forløpe seg

Eksempel på forberedelser til søknadsperiode neste budsjettår:

September:

- Sette dato for informasjonsmøte
- Bestille annonse i avisen
- Sende ut informasjon til organisasjoner som har fått støtte tidligere
- Forberede søknadsskjema
- Informasjon på nettsider

Oktober:

- Avholde informasjonsmøte
- Oppdatere nettsider/offentliggjøre søknadsskjema

November:

- Være tilgjengelig for spørsmål i forbindelse med søknader (mye arbeid gjøres her med å kvalitetssikre søknadene)
- Samle inn rapporter fra forrige søknadsrunde

Desember:

- Frist for søknader/rapporter: 1. desember (eksempel)
 - Følge opp rapporter
 - Søknadsbehandling
- Kommunalt budsjett vedtas

Januar neste budsjettår:

- Tildelingsbrev
- Utbetaling

Eksempel på innhold i informasjonsmøte:

- Presentere budsjettforslaget og bakgrunnen for tildelingen/rammen
- Historikk i den grad det er hensiktsmessig
- Kort presentasjon av den ordinære leksehjelpsdriften i skolen (ev. annen oppgave aktuell for tilskuddsordning), og grunnlaget for et samarbeid
- En organisasjon presenterer seg, viser frem gode eksempler, råd etc.
- Spørsmålsrunde/diskusjon

4.3 Samarbeid med frivillig sektor i arbeidet mot barnefattigdom i Drammen kommune

Forankring av samarbeidet med frivillig sektor

[Bystrategien Drammen 2036 – større, smartere, sunnere](#)

er tydelig på at kommunens samarbeid med frivillig sektor er vesentlig for å få vekst med kvalitet.

Mål, verdier og prinsipper for samarbeidet mellom frivillig sektor og kommunen er nedfelt i kommunens frivillighetspolitiske plattform. [Plattformen](#) legger vekt på at kommunen skal være tilrettelegger, støttespiller og partner for frivillig sektor. Det er etablert en stilling som frivillighetskoordinator i kommunen. Frivillighetskoordinatoren er sentralt plassert i kommunens organisasjon og har ansvar for partnerskap og samarbeid mellom ulike frivillige aktører, og mellom frivillig sektor, næringsliv og kommune.

Tverrfaglig og tverretatlig samarbeid

Flere virksomheter i Drammen kommune yter tjenester som i større eller mindre grad berører arbeidet mot barnefattigdom. I tillegg gjør frivillige og humanitære organisasjoner en innsats, enten ved å arbeide selvstendig inn mot spesielle målgrupper, eller i samarbeid med, eller på vegne av, det kommunale tjenesteapparatet.

[Kommunens handlingsplan mot barnefattigdom \(2008–2011\)](#) vektlegger tverrfaglig og tverretatlig kompetanseheving som et av flere virkemidler i arbeidet knyttet til bekjempelse av barnefattigdom.

Kommunen har gjennomført ulike kompetansehevingstiltak hvor frivillige organisasjoner har vært viktige bidragsytere og samarbeidspartnere.

Drammen kommunes framgangsmåte for etablering av samarbeid med frivillige organisasjoner

1. Felles konferanser og seminar har vært viktige arenaer for etablering av kontakt med frivillige organisasjoner.
2. Kommunen innkaller frivillige organisasjoner knyttet til samarbeid rundt utvikling og etablering av konkrete tiltak.
3. Kommunen prioriterer å svare på henvendelser og innspill fra frivillige organisasjoner. Flere av de frivillige organisasjonene tar ofte på eget initiativ kontakt med representanter fra kommunale virksomheter når de har problemstillinger eller planer de ønsker å drøfte. Det vurderes som viktig at kommunale virksom-

Foto: Norges Røde Kors

heter som arbeider med barn og unge har ressurser og mulighet til å imøtekomme disse initiativene. Kontinuitet og fleksibilitet er viktig.

4. Til samarbeid om søknader til *Barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn* innkalles spesielt de største humanitære/frivillige organisasjonene; Frelsesarmeen, Røde Kors, Kirkens Bymisjon og Blå Kors til felles møter. Dette er organisasjoner Drammen kommune har lang tradisjon for å samarbeide med. Organisasjonene har ansatte som følger opp, kvalitetssikrer og koordinerer arbeidet med de frivillige. I arbeidet med utvikling av tiltak for utsatte og sårbare barn og unge vurderes dette som svært viktig.

Disse møtene har utviklet seg til å bli en arena hvor de ulike organisasjonene kan informere hverandre og legge grunnlag for videre samarbeid.

Utlysning av tilskudd om støtte til Barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn offentliggjøres på kommunens nettsider. Her offentliggjøres også tidspunkt for informasjonsmøte hvor alle interesserte organisasjoner kan møte.

Eksempler på samarbeidsarenaer

I tilknytning til arbeidet med Nasjonal tilskuddsordning mot barnefattigdom har Drammen kommune gjennom flere år organisert et nettverk bestående av ressurspersoner fra frivillig og kommunal sektor. Det er et tett samarbeid mellom kommunale og frivillige organisasjoner som søker om tilskudd, og kommunen organiserer blant annet 3–5 møter i løpet av året. Målet med møtene er å:

- gi organisasjonene/ virksomhetene kunnskap om hverandres innsatsområder og tiltak
- stimulere til at tiltak iverksettes i de områdene som trenger det mest, og at alle aldersgrupper er dekket
- utvikle et samarbeid mellom de ulike aktørene slik at de kan dra veksel på hverandres kunnskap og ressurser
- utvikle et variert tilbud av aktiviteter og tiltak
- skape samarbeid mellom de ulike organisasjonene og virksomhetene om rekruttering til tiltak.

I arbeidet med å utvikle tiltak og rekruttere barn og ungdom til de forskjellige tiltakene bidrar de ulike kommunale aktørene på forskjellige ansvars- og kompetanseområder:

- Virksomheten *Senter for oppvekst* har et særskilt ansvar for utvikling av forebyggende tiltak for utsatte barn og unge.
- Virksomheten *Kultur* legger til rette for allmenne fritidstilbud for barn og unge. Kultur har spesiell kompetanse knyttet til arbeidet med å inkludere utsatte barn og unge i aktiviteter og tiltak.
- *Helsestasjonene* møter foreldre og ungdom og er i posisjon til å identifisere familier med særlige utfordringer.
- *Skolene og barnehagene* treffer byens barn og unge hver dag og er nærmeste til å se det enkelte barns og den enkelte ungdoms daglige situasjon.

De fleste av tiltakene rettet mot å sikre inkludering av økonomisk utsatte barn og unge tilbys i utgangspunktet

alle barn og unge i kommunen. Samarbeid mellom frivillig sektor og ulike kommunale virksomheter bidrar til at økonomisk vanskeligstilte og utsatte barn rekrutteres til de ulike tiltakene og prioriteres ved opptak.

Eksempler på samarbeid mellom Drammen kommune og frivillig sektor

Home Start er **Frelsesarmeens** barne- og familievern støtteprogram, hvor frivillige besøker barnefamilier under skolealder 2–4 timer pr. uke. Drammen kommune finansierer en halv stilling som koordinator. Frelsesarmeens barne- og familievern har det faglige og administrative ansvaret. Familiene rekrutteres i nært samarbeid med kommunale virksomheter som har kontakt med barnefamilier i målgruppen. Det er opprettet en tverrfaglig ressursgruppe for Home Start. Gruppen har en rådgivende funksjon. Mange av familiene som får hjelp via Home Start har levekårsproblematikk. Gjennom Home Start får mange av familiene også tilbud om kultur- og fritidsaktiviteter og ferietiltak.

Stiftelsen Kirkens Bymisjon har tiltaket *Friminuttet* som tilbyr barn fra 1.–7. klasse aktiviteter og oppfølging etter skoletid. Barna som mottar tilbudet er hovedsakelig rekruttert via skole eller helsestasjon. Mål-

gruppen er barn i barneskolealder som trenger en ekstra håndsrledning. Dette kan være leksehjelp, aktiviteter og en god middag etter skoletid. Friminuttet har tilbud i alle ukedager, samt i helger og ferier. I arbeidet legges det spesielt vekt på å samarbeide med skole, helsestasjoner og Senter for oppvekst. Samarbeidet er spesielt viktig for å rekruttere barn som har behov for tiltaket.

Samarbeidet mellom **Drammen idrettsråd** og Drammen kommune er forankret i partnerskapsavtalen *Inkludering i idrett*. En partnerskapsavtale er det samme som samarbeidsavtale. Avtalen mellom Drammen kommune og Drammen idrettsråd¹² vurderes som en god mal for hvordan en samarbeidsavtale bør se ut. Det er viktig å formulere et tydelig mål for avtalen, og ev. mål og målgruppe for konkrete samarbeidsprosjekter. Hvordan samarbeidet skal ledes og organiseres, herunder når og hvordan det skal rapporteres, økonomi, ev. evaluering og varigheten av avtalen bør også fremgå klart. Målet for avtalen er å inkludere flere aktive barn og unge i idrettslag i Drammen. I denne sammenheng har også arbeidet med å inkludere økonomisk utsatte barn og unge høy prioritet. En rådgivende gruppe ble etablert våren 2013. Gruppen er tverrfaglig og tverretattlig sammensatt. Idrettsrådet samarbeider blant annet med virksomhet Kultur om fritidsaktiviteter for barn og unge i bydelen Fjell. Flere av aktivitetene gjennomføres i samarbeid med ulike lag og foreninger.

Ulike idrettsforeninger arrangerer aktiviteter etter skoletid ved utvalgte skoler i Drammen.

Noen idrettsklubber ettergir kontingenter for at barn og unge skal få en inkluderings- og mestringsarena gjennom idrett. Inkluderingsmidler fra Kulturdepartementet og tilskudd fra kommunen er med på å støtte dette.

Tilbudet **Åpen hall** ble initiert av Drammen kommune og startet opp gjennom samarbeid med Drammen idrettsråd og Fjell Sportsklubb. Målet med tiltaket er å bidra til inkludering gjennom å skape en aktiv sosial arena for barn og unge i nærmiljøet. Drammen idrettsråd driver tilbudet i samarbeid med Fjell Sportsklubb. Virksomhet Kultur og frivillige fra Danvik-Fjell frivillighetssentral bidrar også inn i dette tiltaket. Instruktørene fra Fjell Sportsklubb får oppfølging fra idrettsrådet og kommunen. Dette bidrar til å løfte klubbens kompetanse på frivillig arbeid.

Ski- og Ballklubben Skiold har gjennom flere år arrangert sommeraktiviteter i to uker av skolens sommerferie. Tiltaket planlegges og gjennomføres i nært samarbeid med Brandengen skole i Drammen. Det arrangeres ulike aktiviteter i barnas nærmiljø og lengre

turer til aktivitetspark etc. Ungdom fra idrettslaget fungerer som aktivitetsledere og gode rollemodeller. Skolen og idrettslaget er de viktigste samarbeidspartnere i dette tiltaket. Helsestasjoner, barnevern og andre virksomheter som har kontakt med utsatte barn i skolens nærmiljø bidrar også til rekruttering av barn i målgruppa. Klubben har også et utstyrsdepot for utlån av utstyr til enkeltpersoner, skoler og barnehager. Mange barn og unge i Drammen benytter seg av dette tilbudet.

Barnas Stasjon er et lavterskeltilbud i regi av **Blå Kors**. Målgruppen er barnefamilier med utfordringer i hverdagen. Det arrangeres ulike aktiviteter og tiltak for å styrke utvikling og mestring i familien. Ulike turer og aktiviteter for barna og familien bidrar til bedre oppvekstvilkår. Kommunens levekårssteam, som er et samarbeidstiltak mellom NAV og Senter for oppvekst, samarbeider tett med flere kommunale aktører og med frivillig sektor. Levekårssteamet jobber med levekårsutsatte familier og har et særskilt blikk på barna og deres behov. Teamet har et nært samarbeid med Barnas Stasjon. Mange av familiene levekårssteamet arbeider med har behov for sosialt samvær, og levekårssteamet anbefaler derfor ofte Barnas Stasjon for familier de er i kontakt med. Levekårssteamet og Barnas stasjon har også samarbeidet om å holde kurs i hverdagsøkonomi, og har bistått familier på Barnas Stasjon med råd og veiledning.

I bydelen Fjell er det ulike tiltak for barn og unge. Et viktig mål for tiltakene er å inkludere barn og unge som lever i familier med levekårsproblematikk. Flere av disse tiltakene mottar i tillegg til kommunal finansiering også støtte fra tilskuddsordningen *Nasjonal tilskuddsordning mot Barnefattigdom*. Det arrangeres ulike gratis kultur- og fritidsaktiviteter for barn og unge i bydelen. Aktivitetene tilrettelegges i tett samarbeid med skolene i bydelen, **Den Norske Turistforening** Drammen og Omegn (DNT), **Røde Kors** og nærmiljøkontoret på Fjell. Tiltakene omfatter blant annet aktiviteter i påske-, vinter-, høst- og sommerferie, samt aktiviteter etter skoletid. Virksomhet Kultur samarbeider her med flere frivillige organisasjoner. I samarbeid med DNT jobbes det for å øke rekrutteringen til ferietilbud og turer arrangert av DNT. Målet er å inkludere barn fra hjem med lave levekår. Samarbeidet bidrar til at familier med levekårsutfordringer møter andre fra DNT. Dette kan skape relasjoner som gjør at familiene ønsker å fortsette med friluftsliv. Røde Kors er sentrale i arbeidet med å rekruttere barn og unge i målgruppen til turene og sørger for at ferietilbudet når ut til de som trenger det mest. I tillegg bistår Røde Kors med hjelpeapparat og frivillige til turene.

12 Se samarbeidsavtalen i del 7, vedlegg med eksempler på samarbeidsavtaler.

4.4 Samarbeidet med frivillige på helse- og omsorgsfeltet – Med Hjerte for Arendal

Bakgrunnen for prosjektet

Gjennom blant annet Samhandlingsreformen (*St.meld. nr. 47 (2008 – 2009)*), *Morgendagens omsorg (Meld. St.29 (2012 – 2013))* og *Folkehelsemeldingen Mestring og muligheter (Meld. St. 19 (2014 – 2015))* er det slått fast at folkehelsearbeid og velferdsutfordringer ikke er et ansvar for det offentlige alene – men hele samfunnet må bidra. Det rettes en særskilt oppmerksomhet på frivillige organisasjoners rolle og mulige samarbeidsområder mellom det offentlige og organisasjonene.

Prosjektets innhold og informasjon om samarbeid

I Arendal har kommunen inngått i samarbeid med KS og de frivillige organisasjonene Kirkens Bymisjon, Røde Kors, Nasjonalforeningen for Folkehelsen, T5/ Blå Kors og Frelsesarmeen i det 4-årige prosjektet «Med hjerte for Arendal» (MHFA). Det lå til grunn en grundig kartlegging for å avdekke sentrale levekårsbehov i kommunen og vurderinger av organisasjonenes muligheter og kompetanse.

Formålet med prosjektet var å snu den negative spiralen innen de store omsorgsutfordringene i kommunen ved å sette fokus på viktigheten av forebyggende og helsefremmende aktiviteter, og å inspirere og mobilisere innbyggerne i Arendal til sammen å gjøre en innsats for fellesskapet.

Prosjektperiodens mål (2013 – 2016) er todelt. Det første målet er prosessen mellom samarbeidspartnerne, der målet er å skape og utvikle bærekraftige metoder for et likeverdig og utviklende samarbeid. Det andre målet er å øke antall borgere i sosiale tiltak og aktiviteter som skal bidra til å fremme sosiale nettverk, bygge sosial kapital og slik motvirke ensomhet.

Prosjektet retter seg mot fire områder:

- Inspirere og styrke hver enkelt innbygger til å ta initiativ i hverdagen
- Inspirere og styrke hver enkelt organisasjon som ønsker å være med
- Inspirere og styrke samhandlingen mellom de frivillige organisasjonene
- Inspirere og styrke samhandlingen mellom de frivillige organisasjonene og det offentlige

For å realisere målsetningene i prosjektet legges det til grunn et partnerskap mellom offentlig, frivillig

og privat sektor, samt medborgere, næringsliv og forskere. Prosjektet arbeider for å tilrettelegge for nettverksaktivitet, skape fellesskap, underbygge lokale ressurser og støtte lokal nyskaping på området

Utviklingen i prosjektet understøttes av et samarbeid med forskere. Det er etablert et forskningsprosjekt som blant annet skal bidra til å gi *Med hjerte for Arendal* erfaringskunnskap fra andre tiltak. *Med hjerte for Arendal* har etablert samarbeid med Agderforskning, Trøndelag forskning og Marselisborg Centeret i Danmark. Forskningsprosjektet skal bidra til å utvikle overførbare modeller for samarbeid mellom offentlig og frivillig sektor.

Erfaringene som gjøres i *Med hjerte for Arendal* deles blant annet på nasjonale samlinger via KS og andre samlinger, og på Arendalskonferansen.

Konkrete eksempler på samarbeid

Konkrete eksempler på synergieffekter er blant annet tilstedeværelse og bidrag ved etableringen av Kirkens Bymisjon (Åpen Barnehage, Sosialt Entreprenørskap/ Gateentreprenørene), samarbeid med Nasjonalforeningen for Folkehelsen i forbindelse med TV-aksjonen og prosjektet som er vedtatt i bestyret om å gjøre Arendal til et demensvennlig samfunn. *Med Hjerte for Arendal* er nå medspiller i mer enn 30 ulike konkrete prosjekter, inkludert:

SeniorRessurs Arendal

Etablering av et fellesprosjekt mellom 3 frivilligsentraler, Seniorsenteret på Tyholmen og *Med Hjerte For Arendal* og andre aktuelle samarbeidspartnere i Arendal for å rekruttere 200 seniorer til frivillig aktivitet i løpet av 1 år.

Prosjektet har lyktes både med sine delprosjekter og hovedmål, og aktivitetene videreføres nå som en del av ordinær drift i samarbeid mellom kommunale institusjoner og Frivilligsentralene. Agderforskning har laget en egen evalueringsrapport på prosjektet.

Nasjonal pilot for felles Aktivets- og Utstyrssentral med Arendal kommune, Aktivitet og Utstyr nasjonalt, Med Hjerte For Arendal m.fl.

Det jobbes med å utvikle et digitalt verktøy og en felles portal hvor utstyr til ulike aktiviteter er registrert, og kan lånes av frivilligheten, skoler og lignende. Hensikten med dette er å sikre at flest mulig får delta i fysiske aktiviteter, uavhengig av økonomi.

Tverrgående «arbeidsgruppe med barn og unge»

Arbeidsgrupper er opprettet for å styrke det forebyggende og sosialt helsefremmende arbeidet innenfor oppvekstfeltet i Arendal. Arbeidsgruppene er basert på en målsetting om å etablere et godt samhandlingsrom og en god plattform for samarbeide på tvers av

Generalsekretærene i Nasjonalforeningen for folkehelsen, Kirkens Bymisjon, Røde Kors, Blå Kors, Frelsesarmeen og Arendal kommune i forbindelse med et felles møte i Oslo. Stor begeistring nasjonalt. Foto: Arendal kommune

frivillige og faglige enheter. Tanken bak å etablere en «arbeidsgruppe for barn og unge», er å se hvordan man sammen kan skape en mer helhetlig innsats for barn og unge som bor i Arendal. Videre også å se hva som gjøres og hvilke behov som er avdekket, og hvordan vi kan spille på lag med hverandre.

Foreldrenettverk, forebygging barn unge, Dagravn med Arendal kommune, FAU, politiet mfl.

Det er i samarbeid mellom politiet, FAU ved den enkelte skole, og kommunen, etablert det man kaller foreldrenettverk ved samtlige 1.klasser i kommunen, og ved flere 8. klasser. Tanken er at alle har et ansvar for å kjenne foreldre og barn i den klassen barnet går i, og ta del og dele ansvar for å sikre gode oppvekstvilkår og inkludering for alle barn. Dette nettverket berører både innsatsområdet barn og unge, forebygging av fattigdom og marginalisering og det generelle forebyggende folkehelsearbeidet.

Det jobbes også med å etablere et Dagravnprosjekt, hvor ungdom som selv er i risiko for å falle utenfor, får medvirke i et forebyggende perspektiv, for å følge med i byen sin, og selv bidra til at det er trivelig og trygt for ungdom i sentrum.

Innovasjonssøknader i regi av Arendal kommune.

Arendal kommune, sammen med *Med Hjerter For Arendal*, vant i 2014 den nasjonale innovasjonsprisen. Den innbefattet blant annet et tilskudd på 500.000,-. Kommunen initierte en prosess internt hvor kommunens ansatte kunne søke på disse midlene gjennom å fremme innovative prosjekter for å løse kommunale oppgaver, gjerne i samarbeid med frivilligheten i nett-

verket *Med Hjerter For Arendal*. *Med Hjerter for Arendal* er medvirkende i flere av disse prosjektene. Et av disse prosjektene er den kommunalt initierte «*Motbakkefestivalen – for alle som har gått i motbakke, og det gjelder jo oss alle*», et samarbeid mellom Arendal kommune, *Med Hjerter for Arendal*, Kirkens Bymisjon, T5/Blå Kors og kulturlivet m.fl.

Biltjenesten – hente barn til inkluderende aktiviteter og møteplasser, med Røde Kors og Med Hjerter for Arendal.

Med Hjerter for Arendal mener at forebygging er en av de viktigste investeringer Arendal kan gjøre, først og fremst ut fra menneskelige hensyn, men også ut fra et samfunnsøkonomisk perspektiv. At barn og unge skal få tilbud av høy kvalitet i Arendal kommune er derfor viktig. Forebygging innbefatter alt fra det som gjøres for å skape gode og trygge lokalsamfunn, til innsats som spesielt retter seg mot å begrense, stanse eller snu en negativ utvikling. Et godt oppvekstmiljø skapes gjennom et tett samspill mellom kommunen og positive krefter i lokalsamfunnet, som frivillige organisasjoner, barn og ungdom selv, foreldre, andre grupper og ildsjeler. Det er viktig at *alle* barn og unge i kommunen kan delta på ulike møteplasser. Det må derfor legges vekt på inkludering, utvikling av møteplasser og aktiviteter uten barrierer for deltakelse.

Transportutfordringen er meldt inn i vårt lokale arbeid som en betydelig barriere for å kunne ta del i aktiviteter i Arendal, for marginaliserte grupper. Et transportmiddel, kombinert med frivillige aktivitetsvenner, kan få avgjørende betydning i integreringsarbeidet av barn og unge som faller utenfor. Gjennom blant annet transportmulighet for de som bor for langt

unna aktiviteten, tilhører lavinntektsgrupper, har en funksjonsnedsettelse eller ikke er trygge på å reise alene til ulike aktiviteter, ønsker vi å styrke integrering- og inkluderingsarbeidet i kommunen gjennom frivillig innsats. To biler er nå tilgjengelige etter at Røde Kors, støttet av *Med Hjerte for Arendal*, lykkes med en søknad om støtte pålydende 850.000,- fra Gjensidigestiftelsene til innkjøp av bilene. Prosjektet er igangsatt.

Sykkelprosjekt for alle innbyggere:

- Sykling uten alder – Sykkeldrosjer med sykkelsjåførere. Arbeidstrening, vedlikehold, og turer for både turister, eldre, mennesker med demensdiagnose og mennesker med funksjonsnedsettelse. Dette er et samarbeid mellom Arendal Kommune, NAV, Med Hjerte for Arendal, Frivilligsentralene m.fl.
- Sykkelopplæring i regi av Arendal voksenopplæring m.fl.
- Elever ved voksenopplæringen tilbys opplæring i sykling ved treningsstudio lokalt, for deretter å prøve sykling utendørs på sykler som lånes ut av blant annet av Kirkens Bymisjon. Dette er et samarbeid mellom NAV Flyktning, Arendal voksenopplæring, Arendal Kommune, Med Hjerte For Arendal, Kirkens Bymisjon, lag- og organisasjoner m.fl.
- Sykkelprosjektet til sykkelklubben Arendal Singletrack ved prosjektleder Jan Fasting. Sykling for «røffe og tøffe» i terrengløyper og sykkelstier i marka. Dette prosjektet har også en kobling opp mot Kirkens Bymisjons sykkelprosjekt og nettverket i *Med hjerte for Arendal*.
- Sykling på gjengrodde stier. Prosjektet handler om å ta i bruk ny teknologi. [Motitech](#) har utviklet det man kaller motivasjonsteknologi som skal motivere til aktivitet.

Dialogkafe med Innvandrerrådet og Innvandrersisasjonene

Dialogkafeen er en møteplass for dialog om utfordringer og muligheter som vi vil jobbe med i fellesskap. Dette er nå utvidet til et fast samarbeid med Arendal Voksenopplæring om skoleprogrammet i feriene.

NAV Flyktning, Voksenopplæringen og *Med Hjerte for Arendal* har inngått et samarbeid om Voksenopplæringens ferieprogram. Her kommer frivilligheten til Voksenopplæringen og presenterer ulike aktiviteter, tilbyr praksis, språktrening, og er medvirkende til å skape aktiviteter ved kommunens institusjoner, hvor elevene ved Voksenopplæringen er medskapere.

Arendals kommunes vei fram mot etablert samarbeid med de frivillige

Initiativet til prosjektet *Med hjerte for Arendal* ble tatt da kommunen kun hadde sporadisk og lite forutsigbar kontakt med ideelle organisasjoner, lag og foreninger. Det var etablert samarbeidsavtaler¹³ med frivilligsentraler m.m. som ble tildelt kommunalt tilskudd. Prosjektledelsen så rimelig fort at dette var for begrensende, statisk og lite utviklende. Formelle møter gav ingen motivasjon og retning for et utviklingsarbeid, og det var behov for en bredere mobilisering og nye måter å jobbe på.

Arendal kommune tok derfor initiativ til et åpent møte, hvor interesserte ble invitert til dialog om behovet for bedre kontakt og samordning av samspillet mellom kommune og sivilsamfunnet. I dette møte ble det unisont gitt et mandat til å arbeide videre med å systematisere kontakten oss imellom.

Kommunen tok etter dette initiativ til et forprosjekt som kunne avklare felles ambisjoner og hvordan en kunne tenke seg et fremtidig samarbeid om konkrete løsninger. I samarbeid med Røde Kors, Kirkens Bymisjon, Nasjonalforeningen for folkehelsen, Blå Kors, Frelsesarmeen og KS Agder ble det etablert et forprosjekt med Senter for Omsorgsforskning som sekretariat. Samarbeidet gikk et helt år for å bygge en felles plattform og konkretisere hva som kunne være felles satsingsområder.

¹³ Se samarbeidsavtalen i del 7, vedlegg med eksempler på samarbeidsavtaler.

– I dag er energilekkasje omtrent borte fra prosjektet, og de involverte heier på hverandre. Nærmere 100 lag og organisasjoner er kommet med i nettverket, som nå mobiliserer ytterligere for å skape en bred folkebevegelse.

Lisbeth Iversen, leder av Samarbeidsrådet, Med Hjerte For Arendal

Det viste seg å være en klok tilnærming. Det var behov for lang tid til å bygge tillit og felles forståelse for hverandre. I denne prosessen var det også viktig at hovedkontorene engasjerte seg aktivt.

I ettertid har prosjektet sett at tillitsskapende arbeid er en helt vesentlig forutsetning for det som skal vokse frem av et konkret samarbeid. Det kom fram mange eksempler underveis på at ulike kulturer og ståsteder ble utfordret, i tillegg til en viss skepsis rundt hvorvidt kommunen hadde en agenda for å styre frivilligheten i kommunale oppgaver. Derfor har det blitt arbeidet mye med forståelsen av disse rollene, og prosjektet har måttet vise i praksis at kommunen lever etter prinsippet «kommunen er din beste venn» og ikke en bestiller av tjenester. Selv om kommunen i dette prosjektet har en viktig tilretteleggings- og pådriverrolle, er kommunen kun en partner i prosjektet på linje med andre.

Det har vist seg avgjørende at det ble etablert et samarbeidsforum, et kjerneteam av aktører basert på forpliktende intensjonsavtaler.¹⁴ Særlig siden nettopp forankring, utholdenhet og ansvar for felles prosjekt, har båret dette gjennom de utfordringer man nødvendigvis støter på i et så komplekst prosjekt, med både høy sakskompleksitet og aktørkompleksitet. Prosjektet har vært mer opptatt av å dyrke frem en kultur for samhandling, og i mindre grad vært opptatt av en stram styringsstruktur.

Samarbeidsforumet har valgt å ha en arbeidende styreleder. Det er lagt stor vekt på at vedkommende har bred erfaring og formell kompetanse på å lede

mennesker og prosesser. Den tradisjonelle prosjektlederrollen er dermed integrert i styrevervet. Dermed kan styreleder både lede partnerne i prosjektet, og delta i utviklingen av praksisfeltet hos partnerne og mellom partnerne. Dette har vist seg å være det som virkelig har bygget tillitskapital i prosjektet.

Det er liten tvil om at prosjektet utfordrer den tradisjonelle kommunale måten å jobbe utadvendt på. Byråkratisk tenkning må erstattes av evnen til dialog og samspill. Det utfordrer også kommunens evne til å samordne sin innsats via demenskoordinator, frivillighetskoordinator, folkehelsekoordinator, byplanlegger, enhetsledere, kommunalsjefer osv. Nå er bevisstheten om at denne metodikken kan integreres i kommunens byplanlegging og levekårstilnærming erkjent, og det legges konkrete føringer for hvordan det utvikles et merdemokrati til kommunens store satsing Arendal 2023.

De ideelle organisasjonene utfordres også tilsvarende av kommunen. De har liten tradisjon for å arbeide sammen, og det synes som «siloe» etableres på bred front også i sivilsamfunnet. Prosjektets tilnærming og plattform har klart å mobilisere på tvers og de mest uventede initiativ vokser frem.

En vesentlig forutsetning for denne brede integrasjonen, er at kommunen har hatt en sentral koordinator som har vært forankret i kommunens toppledelse – både administrativt og politisk. Retningen har blitt forsterket gjennom et stort forskningsprosjekt i regi av Agderforskning, som arbeider aksjonsrettet sammen med prosjektet. Det har vært avgjørende at bystyret i Arendal har forankret, gitt bevilgning og støttet føringene i prosjektet.

¹⁴ Se samarbeidsavtalen i del 7, vedlegg med eksempler på samarbeidsavtaler.

4.5 Samarbeid med frivillige om beredskap

Samarbeid Skien kommune og Røde Kors

Skien Røde Kors har to beredskapsavtaler¹⁵ med Skien kommune. Den første ble formelt sett undertegnet i 1982, men det hadde da eksistert et uformelt samarbeid i lang tid før dette. Avtalen ble inngått mellom hjelpekorpsset og Skien brannvesen. Innholdet i avtalen går ut på at hjelpekorpsset er Skien brannvesens faste reservestyrke, og det blir kalt ut ved bygningsbranner, større skogbranner og større ulykker i vaktperioden. Vaktperioden er fra kl. 16.00–07.00 i ukedagene i tillegg til hele helgen. Fem personer fra hjelpekorpsset er alltid på vakt og blir kalt inn via nødnett-radioer. Det er høy beredskap, siden hjelpekorpsset innen ti minutter etter innkalling skal rykke ut fra Røde Kors huset. Hjelpekorpsset skal kunne stille med inntil 30 mannskaper ved behov. Antall innkallinger varierer mellom 10 og 20 i året, men har vært oppe i nesten 70.

Avtalen har blitt revidert flere ganger, og et element med varsling av Røde Kors' redningsdykkere er også blitt bakt inn. Røde Kors mottar årlig en fast beredskapsgodtgjørelse, i tillegg til at de fakturerer per utrykning. Dette har vært Skien Røde Kors'

¹⁵ Begge avtalene er tatt med i «[Frivillighetsmelding for Skien kommune](#)» vedtatt juni 2015.

hovedinntektskilde siden 1982. I tillegg til Røde Kors' mannskapsressurser, får kommunen v/brannvesenet tilgang til alt av Røde Kors' utstyr. For eksempel har kommunen lånt Røde Kors sin båt ved en rekke anledninger.

Skien Røde Kors har fire øvelser med brannvesenet hvert år. Her er Røde Kors markører på internøvelser i brannvesenet, hjelper til med å sminke skader m.m. På åpen dag på brannstasjonen er det Røde Kors som står for salg av pølser, vafler og drikke. Inntekten går uavkortet til Skien Røde Kors.

Den andre avtalen er fra 2014. Det er en generell avtale om beredskap, og den er undertegnet av assisterende rådmann og leder av Røde Kors' lokalforening. Det er kommunens beredskapsplikt som danner grunnlag for avtalen. Skien kommune har nylig gjennomført en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse, og avtalen bygger også på dette arbeidet. Avtalen er derfor også innarbeidet i beredskapsplanen til Skien Røde Kors.

Avtalen innebærer ingen økonomiske forpliktelser, og den skal revideres med jevne mellomrom. Avtalen involverer hele Skien Røde Kors, ikke bare hjelpekorpsset, og hjelpekorpsset deltar på en stor kriseøvelse hvert tredje år. Frivillige fra Røde Kors' omsorgsaktiviteter og Røde Kors ungdom er også inkludert i avtalen. Det skal store kriser til før denne avtalen vil bli aktivert, men Røde Kors ser for seg en begrenset innsats, for eksempel ved en etablering av et evakuert- og

Det har ikke vært noen uoverkommelige utfordringer i forbindelse med dette samarbeidet. Det vil alltid være slik der ansatte og frivillige skal samarbeide, at frivillige må ha respekt for de profesjonelle og kjenne sin rolle godt. Vi må også passe oss så vi ikke blir brukt som en ren erstatning til profesjonelle og lønnet personell. Ved revidering av den generelle avtalen, ønsker vi et nytt punkt som gir Røde Kors' frivillige som er ansatt i kommunen, permisjon med lønn, dersom de må reise fra jobb for å hjelpe til.

Frivillig lokalforeningsleder i Skien Røde Kors, Fred Inge Skjærum.

Skien brannvesen og mannskaper fra Skien Røde Kors Hjelpekorps har felles brannøvelse. Foto: Ivar Guthu

pårørendesenter (EPS) i mindre målestokk (10–40 personer). Avtalen innebærer bistand som søk etter savnede, bistand med spesielt utstyr ved uvær og lignende. Når samarbeidsavtalen er inngått, vil kommunen få oversikt og tilgang på Røde Kors' mannskaper, kompetanse og materiellressurser.

Samarbeid mellom Surnadal kommune og Røde Kors

– En orientering om Røde Kors' beredskapsfunksjon og arbeid for samfunnssikkerhet.

De siste årene har beredskap vært et av fokusområdene til Surnadal Røde Kors. I slutten av 2012 opprettet lokalforeningen en prosjektgruppe som skulle jobbe konkret med å få opprettet en beredskapsavtale

med Surnadal kommune. Etter god dialog og mange møter med alle i kommunens toppledelse med ordføreren i spissen, ble den omfattende avtalen inngått 2. mai 2013. Lokalforeningslederen Reidar Brøske ønsker å framheve at det ble etablert en spesielt god kontakt med brann- og beredskapssjef. I tillegg til det formelle i avtalen, ble det også utarbeidet to vedlegg til avtalen. Det ene vedlegget omfattet økonomisk kompensasjon, både for avtalen og for eventuelle tjenester. Det andre vedlegget omhandlet utveksling av utstyr med Brannvesenet. Som følge av inngåelsen av avtalen ble Surnadal Røde Kors' lokalforeningsleder og hjelpekorpsleder innvalgt som faste medlemmer i kommunens Beredskapsråd.

SYNERGIER

Hvordan avtalen har fungert og hvilke synergier den har gitt:

- Surnadal Røde Kors ble omgående innkøbt som støtteaktør like etter «Todalsraset» 27. juli 2013. Her deltok Røde Kors med til sammen 26 personer, og deltakelsen utgjorde 725 arbeidstimer. Røde Kors utførte tjenester for kommunen, Kystverket, Ambulansetjenesten, Brannvesenet og Statens Vegvesen.
- Under den fylkeskommunale evalueringen etter raset, ble Røde Kors betydelig lagt merke til, og Røde Kors' erfaring ble grundig vektlagt, både av fylkesmannen og ordføreren.
- Surnadal Røde Kors er nå obligatorisk tatt med på råd og møter rundt planlagte øvelser.
- Den kommunale beredskapsavtalen har integrert Surnadal Røde Kors i betydelig grad hos samtlige nødetater. Surnadal Røde Kors' lokalforeningsleder ble som en av fem innvalgt i øvelsesledelsen til den store katastrofeøvelsen i Surnadals skoleområde 27. februar 2014, hvor totalt 93 (derav 15 fra Surnadal Røde Kors) redningsmannskaper deltok. Der ble Røde Kors utkalt av akuttmedisinsk kommunikasjonsentral (AMK), samtidig som nødetatene, og Røde Kors' redningstilhenger ble brukt som kommandoplass (KO) av Politiet.
- Utveksling av utstyr mellom partene i avtalen gjør at Surnadal Røde Kors sin responstid er betydelig redusert, og likedan for Brannvesenet.
- Jevnlige oppdateringsmøter med de personer i kommunen som til enhver tid har behov for å ta opp ting.
- Det at avtalen er inngått med hele lokalforeningen, ikke bare hjelpekorpsset, gjør at flere frivillige med ulik kompetanse deltar i beredskapsarbeidet sammen med kommunen.
- Samarbeidsavtalen har inspirert til samarbeid også på andre felt enn beredskap. Eksempelvis jobber kommunen og Røde Kors nå sammen om aktiviteten Besøktjenesten.

Øvelser med Politi, nødetater, og Statens naturoppsyn. En synergi av beredskapsavtalen, samt bevisst satsing på den lokale sikkerhet og trygghet. Foto: Surnadal Røde Kors

Skien brannvesen og mannskaper fra Skien Røde Kors Hjelpekorps har felles brannøvelse. Foto: Ivar Guthu

Del 5

Regelverket om offentlige anskaffelser og støtte

5.1 Kommer regelverket om offentlige anskaffelser til anvendelse?

Regelverket om offentlige anskaffelser gjelder kontrakter om kjøp av blant annet tjenester som inngås mellom det offentlige på den ene siden, og en eller flere private leverandører på den andre siden.¹⁶

Dersom en kommune kjøper en tjeneste av en frivillig aktør, for eksempel driften av et sykehjem, kan denne avtalen derfor være omfattet av anskaffelsesreglene.

Reglene om offentlige anskaffelser kommer derimot ikke til anvendelse verken i situasjoner der kommunen ikke krever noen motytelse for sitt bidrag til en aktør, eller i situasjoner der for eksempel en frivillig aktør utfører tjenester for kommunen uten å kreve noen motytelse til gjengjeld.

Anskaffelsesregelverket gjelder bare for gjensidig bebyrdende avtaler. I dette ligger det at begge parter må være forpliktet av avtalen, og at forpliktelsene må være avhengige av hverandre. Oppdragsgivers vederlag vil normalt bestå i å betale en sum penger, men det kan også være en annen form for økonomisk motytelse, som for eksempel å gi avkall på noe oppdragsgiver ellers ville fått.

Ensidig støtte/tilskudd fra oppdragsgiver omfattes ikke av anskaffelsesregelverket. Avgjørende er ikke hva den konkrete transaksjonen kalles, men hvorvidt det reelt foreligger en gjensidig bebyrdende avtale. Denne grensdragningen kan være krevende i praksis. EU-kommisjonen har i [en veileder for tjenester av allmenn økonomisk interesse](#) gitt et viktig bidrag til grensdragning mellom gjensidig bebyrdende kontrakter og ensidig støtte.

Følgende særtrekk taler for at man har å gjøre med en gjensidig bebyrdende tjenestekontrakt (enten et tjenestekjøp etter anskaffelsesregelverket eller en tjenestekonsesjonskontrakt):

- Formålet med kontrakten er å dekke de behovene den offentlige oppdragsgiveren har definert innenfor sitt kompetanseområde.
- Tjenestens karakter og måten den skal utføres på er spesifisert i detalj av den offentlige oppdragsgiveren.

- Det er kontraktsfestet et vederlag for tjenesten (alternativt i form av en rett til å utnytte tjenesten mot brukerbetaling hvis det er tale om en tjenestekonsesjonskontrakt).
- Den offentlige oppdragsgiver tar initiativet til å finne en leverandør som kan yte tjenesten.
- Kontrakten inneholder misligholdsbeføyelser ved kontraktsbrudd, for eksempel erstatning.

Frivillighet Norge påpeker at regelverket for offentlige anskaffelser primært berører ideelle aktører som leverer tjenester til det offentlige, og ikke de ordinære frivillige organisasjonene som baserer sin innsats på frivillig ulønnet aktivitet. Frivillighet Norge viser til Sejerstedutvalget og det mulighetsrommet professor Fredrik Sejersted peker på i sin rapport¹⁷. Rapporten gjennomgår en rekke muligheter for å videreføre rollen de frivillige har hatt, etter at nye EU-direktiver er implementert i 2016. Det pekes på muligheter for å hensynta ideelle aktører i anbudsrunder innen offentlig rusarbeid og barnevern. Frivillighet Norge mener også at det offentlige, ved kommunen, må etterspørre de kvalitetene de ideelle aktører står for, i konkurransegrunnlaget.

5.2 Gjelder reglene om offentlig støtte?

Reglene om offentlig støtte kommer til anvendelse når det offentlige gir økonomiske fordeler til bestemte aktører, grupper av aktører, visse sektorer eller geografiske områder. Offentlig støtte gis ofte i form av ensidig støtte eller tilskudd, som altså faller utenfor anskaffelsesregelverket. Offentlig støtte kan imidlertid også forekomme i situasjoner der det offentlige kjøper tjenester, og det altså er et kontraktsforhold mellom partene. I slike tilfeller kan reglene om offentlig støtte og offentlige anskaffelser komme til anvendelse samtidig.

¹⁶ [Veileder til reglene om offentlige anskaffelser, \(2013\) \(pdf\)](#)

¹⁷ Sejersted, Fredrik (2014), [Rettslig vurdering av om unntaket for kjøp av helse- og sosialtjenester fra ideelle organisasjoner kan videreføres](#), Regeringen.no

For at et tiltak skal utgjøre offentlig støtte må en rekke vilkår være oppfylt. Støttemottaker må være et foretak som har fått en fordel, og denne må være gitt av det offentlige. Videre må støtten være selektiv, det vil si at den ikke gis til alle, kun til noen. Endelig må støtten være egnet til å kunne påvirke konkurransen og samhandelen i EØS-området. Dersom alle vilkår er oppfylt, foreligger det offentlig støtte, som i utgangspunktet er forbudt. Det finnes imidlertid en rekke unntak som innebærer at offentlig støtte likevel er lovlig.¹⁸

I forbindelse med støtte til frivillige aktører er det ofte aktuelt å undersøke om støttemottaker er et foretak. Med foretak menes en aktør som driver økonomisk aktivitet, det vil si tilbyr varer eller tjenester i et marked. Spørsmålet om en enhet driver økonomisk aktivitet, er uavhengig av enhetens juridiske status og finansieringen av virksomheten. Dette medfører at ideelle organisasjoner, idrettsklubber og andre frivillige aktører kan anses å være foretak, helt uavhengig av deres organisasjonsform. Det avgjørende er hvilken aktivitet (funksjon) som utøves, ikke hva slags betegnelse virksomheten er gitt som sådan. Mange frivillige aktører driver enkelte aktiviteter som klart ikke kan anses som økonomisk aktivitet, mens andre aktiviteter antakelig faller inn under begrepet. Det avgjørende vil være om aktøren som mottar støtte tilbyr en tjeneste i et marked.

Det er ikke avgjørende for vurderingen om aktiviteten er kommersiell, dvs. om den er drevet med profittformål. Også ikke-kommersiell aktivitet kan utgjøre økonomisk aktivitet i visse tilfeller, særlig dersom aktiviteten konkurrerer mot andre, profittorienterte tilbud. Dersom en frivillig organisasjon driver et tilbud som konkurrerer med kommersielle tilbud, og brukerne kan velge mellom dem, kan dette være et moment som taler for at den frivillige aktøren driver økonomisk aktivitet.

Dersom en kommune gir tilskudd til en frivillig aktør bør det også undersøkes om støtten er egnet til å påvirke samhandelen i EØS-området. Det skal

lite til før vilkåret er oppfylt, men dersom tjenesten kun ytes til kommunens egen befolkning kan dette tale for at samhandelen ikke er påvirket. Støtten kan likevel være egnet til å påvirke samhandelen dersom det for eksempel finnes aktører på det aktuelle markedet som også er etablert i andre EØS-stater. For eksempel er barnehage i utgangspunktet en lokal tjeneste, men dette endrer seg dersom for eksempel en svensk kjede er etablert i markedet.

KORT SJEKKLISTE

- Foreligger en gjensidig bebyrdende kontrakt eller et tilskudd?
- Driver mottaker økonomisk aktivitet?
- Tilbys tjenesten i et marked?
- Er tjenesten helt klart lokal, eller kan støtten være egnet til å påvirke samhandelen?

Frivilligheten er opptatt av at kommunene i mye større grad må legge til rette for et samarbeid med frivillige organisasjoner – og unngå å innta en bestiller/leverandørholdning. Kommune og frivillighet har samarbeidet tett i over 100 år der frivilligheten har bidratt til å bygge det velferdssamfunnet vi har i dag. De frivillige organisasjonene må ikke betraktes som leverandør av tjenester. Frivilligheten representerer sivilsamfunnet, eller sivil sektor, og er noe annet enn offentlig sektor og næringslivet. De er, som kommunene, samfunnsbyggere, nærmiljøbyggere, demokratibyggere, de skaper engasjement, lokal identitet og andre kvaliteter og merverdier som ikke må fortolkes innenfor en bestiller/leverandør kontekst.

¹⁸ Veileder (2011), [EØS-avtalens regler om offentlig støtte](#), Regeringen.no (pdf)

Del 6

Nyttig og relevant informasjon for samarbeid

VEILEDERE

- Veileder (2015), [Brukervalg i kommunal tjenesteyting, veileder for kommuner som ønsker å innføre brukervalg](#), Kommunal- og moderniseringsdepartementet
- [Veileder om lokaldemokrati](#), (2015), Kommunal- og moderniseringsdepartementet
- Veileder (2014), [Frivillighet og mangfold, veileder i mangfoldsarbeid for kommuner og frivillige organisasjoner](#), IMDi (Integrerings- og mangfoldsdirektoratet)
- Veileder (2013), COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT: Guide to the application of the European Union rules on state aid, public procurement and the internal market to services of general economic interest, and in particular to social services of general interest.
- [Veileder for kjøp av helse- og sosialtjenester](#), (2013), Difi (Direktoratet for forvaltning og IKT)
- Veileder (2013), [Hvordan kan jeg påvirke frivillighetspolitikken i min kommune?](#), Frivillighet Norge
- Veileder: [Sammen om det gode liv – en veileder for utvikling av lokal frivillighetspolitikk](#), KS
- Veileder (2010), [EØS-avtalens regler om offentlig støtte](#), regjeringen.no
- Veileder (2009), [Når én pluss én blir mer enn to](#), En veileder for samarbeid mellom kommune og idrettsråd, KS og Norges idrettsforbund og olympiske og paraolympiske komité (NIF)

RAPPORTER

- Rapport (2015), [Betingelser for frivillig innsats. Motivasjon og kontekst](#), Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor
- Rapport (2015), [Ideelle organisasjoner særtrekk og merverdi innenfor helse- og omsorgsfeltet, rapport](#), Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor, lenke til Kulturdepartementets nettside for frivillighet på regjeringen.no (rapporter)
- Rapport (2015), [«Det skjer ikke her», Felles beredskap – Felles ansvar II](#), Røde Kors
- Rapport (2014), [Velferd i nytt terreng](#), rapport, Agenda Kaupang på oppdrag fra KS
- Rapport (2014), Fredrik, Sejersted, [Rettslig vurdering av om unntaket for kjøp av helse- og sosialtjenester fra ideelle organisasjoner kan videreføres](#), regjeringen.no
- [Frivillighet Norges uttalelse til Sejerstedrapporten: Det finnes handlingsrom for å sikre de ideelle](#), Frivillighet Norges nettsider
- Rapport (2014), [Innovativ samhandling mellom kommuner og frivillighet, Rapport fra KS' nettverksprosjekt Innovative frivillighetskommuner i 2013](#), Kommentartutgave, Insam
- Rapport (2014), [Ildsjeler og lokalt utviklingsarbeid – Gløden, rollen og rammevilkårene](#), NIBR
- Rapport (2014), [Felles beredskap – Felles ansvar](#), Røde Kors

- [Aktivitetsrapport for leksehjelp i 2014, Røde Kors, Årsrapport for 2014](#), Ressurssentre for ungdom, Oslo Røde Kors
- Rapport (2013), [Frivillighet i Norge, Senterets sluttrapport etter 5 år](#), Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor
- Rapport (2012), [Samarbeid mellom kommuner og frivillig sektor på pleie- og omsorgsfeltet. En kartlegging](#), Trøndelag Forskning og Utviklings-rapport
- Rapport (2007), [Kommunenes samhandling med frivillig sektor](#), IRIS
- Rapport (2005), [På sporet av en frivillighetspolitikk?](#), KS
- Notat til KS (2014), Lorentzen, Håkon, [Frivillighets-sentralene og framtiden](#)
- [Plattform for samspill og samarbeid mellom frivillig og kommunal sektor 2015-2016](#), Frivillighet Norge og KS
- [Frivillighet Norges Frivillighetspolitiske plattform](#)
- [Frivillighet Norges intensjonsavtale med Helse-direktoratet](#)
- [Intensjonsavtale med Inkluderings- og mangfold-direktoratet og Frivillighet Norge](#)
- [Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor](#)
- [SSBs satellittregnskap for ideell og frivillig sektor](#)
- [Bolyst gjennom ildsjeler](#), lenke til Distriktssenteret – Kompetansesenter for distriktutvikling
- [Ildsjeler utgjør en forskjell](#), lenke til Distriktssenteret – Kompetansesenter for distriktutvikling

ANNET RELEVANT

- [Regjeringens frivillighetserklæring](#), regjeringen.no
- [Samarbeidsavtalen mellom regjeringen og KS, Virke, Ideelt Nettverk og Frivillighet Norge om leveranser av helse- og sosialtjenester](#), regjeringen.no
- [Inspirasjonshefte om lokal frivillighetspolitikk, KS \(2015\), KS' nettsider om frivillighet](#)
- [Nasjonal strategi for frivillig arbeid på helse- og omsorgsfeltet \(2015-2020\)](#), regjeringen.no
- [Kartlegging \(2014\), Frivillighetspolitikk i kommune-sektoren 2014](#), En kartlegging gjennomført av KS og Frivillighet Norge

Del 7

Vedlegg: Eksempler på samarbeidsavtaler

1. Samarbeidsavtale mellom Oslo kommune og Oslo Røde Kors
2. Partnerskapsavtale Inkludering IL 2015 Drammen kommune og Drammen idrettsråd (DIR)
3. Tilleggsavtale til Inkludering IL 2015 – Fjell
4. Samarbeidsavtale mellom Arendal kommune og flere aktører
5. Intensjonsavtale mellom Arendal kommune og KS Agder og Norges Røde Kors, Frelsesarmeen i Norge, Kirkens Bymisjon, Nasjonalforeningen for folkehelse og Blå Kors Region Sør
6. Brannberedskapsavtale mellom Røde Kors Skien og Skien kommune
7. Samarbeidsavtale om beredskap mellom Skien kommune og Skien Røde Kors
8. Samarbeidsavtale om beredskap - Surnadal kommune og Surnadal Røde Kors

SAMARBEIDSAVTALE

mellom Utdanningsetaten i Oslo (UDE)

og Oslo Røde Kors

Avtalen gjelder for perioden 2012- 2015

1. Mål

Mål for samarbeidet: å bidra til å realisere målsettingen om at alle elever i Osloskolen skal tilbys leksehjelp med faglig fordypning.

2. Varighet

Avtalen gjelder for perioden 2012 til 2015.

3. Ansvars og rolleavklaring

- UDE informerer skolene om Oslo Røde Kors' tilbud og om samarbeidet mellom UDE og Oslo Røde Kors
- UDE oppfordrer skolene til å ta imot Oslo Røde Kors når de kommer for å informere elevene om tilbudet om leksehjelp på de 4 ressursentrene: ORKIS Ressurssenter, herunder Leksehjelp Moské, Groruddalen-, Majorstuen- og Mortensrud Røde Kors Ressurssenter samt nettbasert leksehjelp.
- Skolene bør oppfordre elevene sine til å benytte seg av tilbudene til Oslo Røde Kors, som supplerer skolens egne leksehjelpstilbud.
- Oslo Røde Kors og UDE samarbeider om å tilby nettbasert leksehjelp i form av aktiviteten Digital Leksehjelp.

4. Organisering av samarbeidet mellom UDE og Oslo Røde Kors

- Det nedsettes et samarbeidsutvalg med representanter fra begge partene som skal ivareta samarbeidet.

Kontaktpersoner og representanter fra Oslo Røde Kors er:
Andres R. Diaz, avdelingsleder avd. Oppvekst
Andreas Boon-Grønseth, senterleder ORKIS Ressurssenter

Kontaktpersoner og representanter fra Utdanningsetaten er:
Oddny Rusten, seksjonssjef, avd. for pedagogisk utvikling og kvalitet
Christine Elnæs, fagkonsulent, avd. for pedagogisk utvikling og kvalitet

- Partene skal gjennom jevnlig møter holde hverandre gjensidig informert om aktuelle aktiviteter og planer innenfor feltet.
- Det holdes minimum to møter pr. år, ett møte hos Oslo Røde Kors og ett møte i Utdanningsstaten. Dette vil kunne justeres underveis.

5. Rettigheter

Materiell som utarbeides av partene er deres eiendom m.h.t. copyright og rettigheter. Partene kan fritt disponere materialet til formål som er i samsvar med institusjonenes interesser.

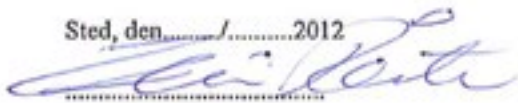
6. Oppsigelse

Avtalen kan sies opp av begge parter med tre måneders varsel.

7. Taushetsplikt

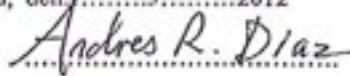
Dersom institusjonene i forbindelse med utførelsen av oppdraget får kjennskap til planer, forretningsforhold eller annen informasjon hos partene, skal slik informasjon behandles konfidensielt med mindre det foreligger skriftlig avtale om det motsatte.

Sted, den/...../2012

Elin Reite
avdelingsdirektør Utdanningsstaten

Sted, den ²⁴...../.....⁰².....2012

Andres R. Diaz
avdelingsleder Oslo Røde Kors

Denne avtalen er skrevet i to eksemplarer, som er fordelt med ett eksemplar til hver av partene.

Partnerskapsavtale inkludering IL 2015

mellom Drammen kommune(DK) og Drammen idrettsråd(DIR)

"Inkludering i idrettslag i Drammen"

Formål med partnerskapsavtalen

Beskrive mål og rammer for Drammen kommunes engasjement og samarbeid med DIR om prosjektet Inkludering i IL.

Prosjekt mål

Samarbeid for å inkludere flere aktive barn og unge i Idrettslag i Drammen. Satsning på fjell presiseres i egen tilleggsavtale til denne partnerskapsavtalen

Strategier

- Utvikle et felles regime for generelle inkluderingsutfordringer knyttet til aktivisering i idretten
- Bidra til utvikling av lederutviklingsprogram for økt kompetanse for Ung leder
- Finne gode modeller som rekrutterer barn og unge inn i idrettslag
- Bidra til økt samarbeid mellom skole og idrettslag.
- Bidra til å videreutvikle barnehageprosjekt/konseptet
- Koordinere og utvikle aktiviteter på tvers av ansvarsområder.

Målgruppe

Barn og ungdom mellom 6 og 19 år, særlig de som i dag ikke er medlem i et idrettslag. Tiltakene skal også, om mulig, inkludere de foresatte til barn i nevnte målgruppe.

Styring og organisering

En rådgivende gruppe bestående av representanter fra Drammen kommune (3-4 virksomheter) og idretten ved Drammen idrettsråd og Buskerud Idrettskrets (3-4 personer) vil arbeide for best mulig utnyttelse av tilgjengelige ressurser knyttet til prosjektet. Dette omfatter spesielt koordinering av kommunal tjenesteyting og ressursbruk koblet mot frivillige ressurser, initiativ og tiltak.

Den rådgivende gruppen har innstillende myndighet i forhold til økonomien for, og prioritering av tiltakene. Prosjekteier har besluttende myndighet. Gruppen skal ha 4 møter i året. Fokus skal være bærekraftighet, utvikling og prioritering. Drammen Idrettsråd kaller inn til møtene i rådgivende gruppe.

Det er prosjektleder ansatt gjennom Drammen idrettsråd som skal forestå den daglige driften av tiltakene. Prosjektleder lønnes i sin helhet via prosjektmidlene.

Økonomi

Prosjektet inkludering i IL, der DIR er prosjekteier, støttes med en årlig bevilgning fra KUD på kr 800 000,-. DIR styrer prosjektet etter de retningslinjer som gis fra KUD.

DKs økonomiske støtte til DIR og inkludering i IL for 2014 gis via støtteordningen «Målrettet Økonomisk Satsning» og er på kr 450 000,- (midlene er DK's bidrag til satsningen både i Drammen som helhet og egen satsning på Fjell)

Evaluering/rapportering

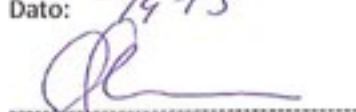
Jf. politisk vedtak om økonomisk støtte til Inkludering i IL skal det gjennomføres en evaluering av resultatoppnåelse for prosjektet. DK og DIR samarbeider om gjennomføringen og formen på denne evalueringen. Evalueringen kan bli gjenstand for politisk behandling ifm økonomiplan arbeidet påfølgende år.

Skriftlig rapport/årsmelding leveres Drammen kommune 31. januar 2016.

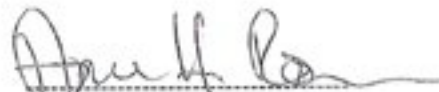
Regnskapsrapport leveres innen utgangen av februar 2016

Varighet

Denne partnerskapsavtalen gjelder for 2015. Ny avtale for 2016 inngås innen utgangen av mars i 2016

Dato: 23/4-15

For DIR

For DK

Tilleggsavtale til Inkludering IL 2015

mellom Drammen kommune(DK) og Drammen idrettsråd(DIR)
«Inkludering i idrettslag» på Fjell

Formål med tilleggsavtalen

Beskrive mål og rammer for Drammen kommunes engasjement, Fjell 2020 prosjektet og samarbeid med DIR om prosjektet Inkludering i IL i Fjell bydel

Prosjekt mål

Samarbeid for å inkludere flere aktive barn og unge i organisert aktivitet på Fjell i tråd med Fjell 2020 prosjektet.

Alle tiltak i regi av prosjektet skal på sikt bidra til oppbyggingen av et robust og allsidig idrettstilbud på Fjell(Åpen hall og aktivitet under bydelsdagene er blant tiltakene).

Hovedmålet for Fjell 2020 er at "Befolkningen på Fjell skal ha høyere sysselsetting og færre på lavinntekt i 2020 enn i 2010." Dette skal nås gjennom prosjektets tre strategier:

- Tjenesteutvikling som gir kvalifisering, arbeid, trivsel og fremmer helsen.
- Områdeutvikling som gir godt bomiljø, gode møteplasser, aktivitetstilbud og et variert boligtilbud.
- Ressursmobilisering gjennom samarbeid med beboere, borettslag, private og frivillige

Delmål knyttet til tildelte midler:

- Åpen hall
- Kvalitet på aktivitetene som leveres på Fjell skole
- Økt deltakelse i organisert og uorganisert idrettsaktivitet på Fjell
- Økt foreldreinvolvering

Målgruppe

Potensielt aktive, med særlig vekt på barn og ungdom mellom 6 og 19 år som i dag ikke er medlem i et idrettslag. Tiltakene skal også, om mulig, inkludere de foresatte til barn i nevnte målgruppe.

Inkludering i IL ved Fjell bydel

Prosjektet skal sørge for oppfølging, kvalitetssikring og utvikling av idrettsaktivitetene på Fjell. Bidra til å skape gode samarbeidsarenaer mellom skolene, bydelskontor, kultur, IL og DIR, samt andre aktuelle aktører på Fjell.

Prosjektets hovedarbeidsoppgaver:

1. Koordinere og videreutvikle inkludering i IL
2. Handlingsplan for økt aktivitet/rekruttering for inkludering i IL på Fjell (Mål og strategier for stimulering til aktivitet)
3. Foreldresamarbeid/holdningsarbeid i samarbeid med skoler og IL
4. Stimulere til økt egenaktivitet

Fritidskoordinater i DK i virksomhet kultur vil være kontaktpunkt til kommunen inn mot Fjell satsningen.

Prosjektleder vil bli kalt inn på årlige møter i Fjell 2020 prosjektet.

Åpen hall ved Galterud skole

Prosjektleder for inkludering IL har ansvaret for idrettsaktivitetene i Åpen hall. Dette innebærer å samarbeide med fritidskoordinator om kvalitetssikring og videreutvikling av Åpen hall- konseptet. Drammen kommune dekker hallutgiftene. Midler til instruktører og ansvarspersoner styres av Inkludering IL-Fjell, gjennom Brobu midler

Arbeidet innebærer samarbeid med DK ved virksomheten kultur og skolene og aktuelle IL på Fjell for å stimulere og motivere til utvikling av idrettsrelaterte aktiviteter ved åpen hall slik at det blir en trygg, sosial, trivelig og aktiv arena for barn og unge i bydelen.

I 2015 arrangeres åpen hall i Galterudhallen på onsdager (14-16) og fredager (19-22).

Økonomi

Midler fra KUD og Drammen kommune (MØS) til inkludering IL Drammen inkluderer en andel til Inkludering IL på Fjell. I tillegg overføres kr 300 000,- fra Fjell 2020 prosjektet.

Rapportering

- Skriftlig rapport / Årsmelding til Fjell 2020 innen 31.1.2016.
- Rapporten skal gjøre rede for tiltaket, status og måloppnåelse.
- Regnskapsrapport innen utgangen av februar 2016

Varighet

Denne tilleggsavtalen gjelder for 2015. Ny avtale 31.01.2016

Dato:

For DIR

For DK

ARENDALE KOMMUNE

18 APR. 2010

*Utd. M.
Bystyret 18/11-2010*

SAMARBEIDSAVTALE

MELLOM

TROMØY FRIVILLIGHETSSENTRAL, HISØY FRIVILLIGHETSSENTRAL, AUST-AGDER RØDE KORS, KUBEN ELDRESENTER EYDEHAVN, SENTER FOR ELDRE TYHOLMEN, ØYESTAD OG NATVIG ELDRESENTER, TROMØY ELDRESENTER OG MYRA HELSELAGS ELDRESENTER.

OG

ARENDALE KOMMUNE

- Bakgrunn

Bystyret gir en bevilgning til frivillighetsentralene og eldresentrene som et uttrykk for å ville støtte og utvikle det frivillige arbeid i kommunen.

Frivillighetsentralene gis i tillegg et statlig tilskudd og forplikter seg til å følge nasjonale retningslinjer.

Det pågår dessuten utviklingsprosjekter som har sin egen finansiering, eksempelvis Frivillighetsbanken som administreres av Røde Kors.

- Formål

Det er et behov for å styrke dialog og forutsigbarhet mellom Arendal kommune og de som mottar kommunal støtte. Denne avtalen tar derfor sikte på å gjøre samarbeidet mer forutsigbart og bidra til å avklare forventninger til hverandre.

Det er et felles mål å styrke grunnlaget for en videre utvikling av frivillig arbeid i kommunen og sammen må partene ha ambisjon om rytenkning og motivere til frivillighet på nye arenaer.

- Sentrale prinsipper

Samarbeidet skal være gjensidig og forpliktende og ha som ambisjon å nå felles mål. En avtale skal derfor sikre

- At man får best mulig arbeidsvilkår i sitt nærmiljø
- At kommunens ressurser blir brukt på en fornuftig måte

Det som kjennetegner et samarbeid er blant annet

- At man er enige om felles mål
- At man har nytte av hverandre
- Partene deltar på likeverdige vilkår

- Gjensidige forpliktelse/innsatsfaktorer

For å oppnå ovenstående forplikter begge partene til å bidra med følgende innsatsfaktorer:

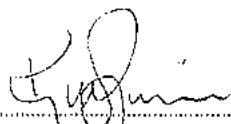
Arendal kommune forplikter seg til:

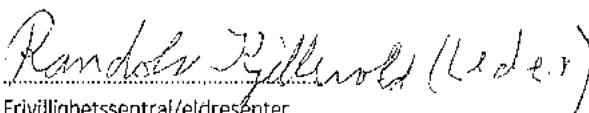
- Kommunalt driftstilskudd utbetales etter at kommunen har fått revidert regnskap og årsberetning for foregående år. Driftstilskudd utbetales i sin helhet i januar måned påløpende år.
- Å bistå med råd og veiledning om aktuelle støtteordninger
- Legge til rette for aktiviteter i kommunale institusjoner, så langt det er praktisk mulig
- Bistå i felles markedsføring, deriblant legge til rette for en årlig frivillighetsdag
- Å invitere til minst 2 årlige dialog- og inspirasjonsmøter
- Utpeke en dedikert kontaktperson

Frivillighetssentral/eldresenter forplikter seg til:

- Sende inn revidert regnskap og årsberetning senest innen 1. september.
 - Å delta i dialog med andre lag og foreninger og kommunen om hvordan man i fellesskap kan videreutvikle de lokale sosiale arenaene/frivilligheten.
- Oppfølging av avtalen
 - Avtalen kan gjensidig sies opp av partene dersom forutsetningene ikke oppfylles
 - Om avtalens forutsetninger oppfylles drøftes i årlige møter
 - Eventuell uenighet legges frem for formannskapet
 - Partene har ansvar for å informere egne ledere/medlemmer om avtalen
 - Varighet
 - Avtalen har gyldighet frem til 1.1.2015

Arendal den / 2010

Arendal kommune

Randolf Hillebold (leder)
Frivillighetssentral/eldresenter
For Fryestad helselag

INTENSJONSAVTALE

Mellom Arendal kommune og KS Agder

og

Norges Røde Kors, Frelsesarmeen i Norge, Kirkens Bymisjon,
Nasjonalforeningen for folkehelse og Blå Kors Region Sør.

i fellesskap kalt **partene**.

1. Avtalens bakgrunn og hensikt

Gjennom denne intensjonsavtalen bekrefter partene at de er i kontakt med hverandre med den hensikt å komme frem til en endelig og bindende avtale om et samarbeid.

Avtalen har som ambisjon å virkeliggjøre det som NOU 2011: 11 – innovasjon og omsorg kaller for ”den andre samhandlingsreformen” – utvalgets rapport s.51.

Avtalen har ikke som siktemål å forberede noe grunnlag for konkurranseutsetting av kommunale tjenester, men tvert imot se om det er grunnlag for et utviklingsarbeid som kan føre til forbedrede velferdsløsninger i Arendal i samspillet mellom kommunen og de ideelle organisasjonene.

Denne avtalen regulerer forholdet mellom partene enten frem til ny avtale inngås eller frem til denne avtalen opphører uten at ny avtale inngås.

2. Intensjonsavtalens område

Intensjonsavtalen gjelder et mulig samarbeid mellom partene om videre planlegging og eventuell implementering av følgende tiltak:

- Forstå en kartlegging og avdekking av sentrale humanitære behov i Arendal kommune og vurdere organisasjonenes fortrinn og kompetanse i flit avdekkede behov.
- Utvikle en modell for samspill mellom partene.
- Se særlig på:
 - Nytenkning og innovative løsninger i møte med velferdsutfordringene
 - Hvordan mobilisere og vedlikeholde frivillighetsarbeidet i Arendal kommune med tanke på allerede igangsatt arbeid i Arendal kommune og eventuelle nye områder for frivillig arbeid.
 - Forebyggende tiltak for barn og unge.
 - Morgendagens utfordringer og løsninger innen demensområdet -- særlig tilbud innen dag- og lavterskeltilbud
 - Morgendagens service- og boligløsninger
 - Om frivillighetens hus/frivillighetsbanken i regi av Røde Kors kan inngå som en arena for felles interesser.
- På bakgrunn av kartlegging og videre vurderinger – etablere et hovedprosjekt med de ressurser som er nødvendige for å få gjennomført dette.
- Eventuelt utvikle egne avtaler med den enkelte organisasjon i løsning av konkrete oppgaver.

3. Nærmere om partenes samarbeid

I perioden frem til endelig avtale blir inngått, har partene til hensikt blant annet å gjennomføre følgende aktiviteter som vil danne grunnlag for avtaleinngåelse:

- Forankring i egne organisasjoner – herunder behandling i bystyret i Arendal
- Felles søknad om prosjektmidler hos departement, stiftelser, fond osv
- Informasjonsarbeid og mobilisering av ressurspersoner i hver organisasjon

Partene besørger selv sine kostnader i partnerskapet med mindre de er inkludert i felles etablerte budsjetter.

4. Offentlighet

All informasjon som distribueres mellom partene er offentlig tilgjengelig med mindre annet er avtalt.

5. Intensjonsavtalens varighet

Denne intensjonsavtalen gjelder frem til den blir avløst av en endelig og bindende avtale. Hvis ikke partene har kommet frem til en endelig og bindende avtale om videre samarbeid innen 12 måneder fra den dato intensjonsavtalen er undertegnet, opphører intensjonsavtalen og partene står da fritt i forhold til hverandre.

6. Øvrige bestemmelser

Partene er klar over at de i denne innledende fasen av sitt samarbeid, frem til en endelig avtale er inngått, i vesentlig grad bygger på intensjoner som ikke er rettslig forpliktende. Partene er derfor ikke erstatningsansvarlige for tap eller andre forhold som måtte skyldes opphør av intensjonsavtalen.

Kommunen vil være koordinator og tilrettelegger for oppfølgingen av denne avtalen.

Avtalen åpner for at også andre ideelle organisasjoner kan tiltre samarbeidet.

Denne avtalen er i to eksemplarer, hvorav hver av partene beholder ett eksemplar.

Arendal den 11.10.2011

Blå Kors

Røde Kors

Kirkens Bymisjon

Nasjonalforeningen for folkehelsen

Frelsesarmeen

Arendal kommune

KS Agder

Brannberedskapsavtale

mellom

Røde Kors Skien og Skien kommune

1. IKRAFTTREDEN, OPPSIGELSE, ENDRINGER

- a) Avtalen mellom Røde Kors Skien og Skien kommune ved brannvesenet angående reservemannskap for brannvesenet trådte i kraft 1/6-82, og er seinere revidert 20/6-88 og 1/10-12.
- b) Avtalen kan sies opp gjensidig med 12 måneders oppsigelse.
- c) Avtalen kan justeres etter enighet mellom partene.

2. BEREDSKAPSMESSIGE FORHOLD

- a) Røde Kors Skien, hjelpekorpsset plikter til enhver tid å ha 5 skikkede personer, kalt «brannvaktene», mellom 18 og 60 år gamle i brannberedskap, jfr. vedlegg 3.
- b) Ved alarm skal disse møte på Røde Kors huset og utstyres med sitt personlige utstyr. Disse skal normalt rykke ut til brannstedet med en av hjelpekorpssets biler innen 10-15 minutter etter innkalling.
- c) Disse 5 «brannvaktene» skal alarmeres via personsøkermottagere.
- d) Hjelpekorpsset skal i tillegg til de 5 nevnte «brannvaktene» normalt ha en reservestyrke på minst 25 skikkede personer, alene eller i samarbeid med annen organisasjon, hvorav minst 5 skal kunne varsles umiddelbart via hjelpekorpssets egne varslingsystemer.
- e) Resten av reservestyrken alarmeres også via hjelpekorpssets varslingsystemer.
- f) Ved deltagelse i andre aksjoner hvor det kan forventes personellmangel, skal hjelpekorpsset ha minst 5 skikkede personer som reservestyrke i tillegg til de 5 «brannvaktene».
- g) Vakhavende brannsjef eller utrykningsleder avgjør når mannskap fra hjelpekorpsset skal alarmeres.
- h) De 5 «brannvaktene» skal alarmeres i henhold til de til enhver tid gjeldende utryknings- og innkallingsrutiner. I ordinær arbeidstid (virkedager mellom kl. 0700-1600) skal «brannvaktene» ikke alarmeres, med mindre spesielle forhold tilsier det.

3. ANDRE AKSJONER ENN BRANN

- a) Dersom Skien brannvesen har akutt behov for bistand til andre hendelser enn brann, kan personell fra hjelpekorpsset alarmeres og rekvireres i henhold til brannvesenets rutiner og med de samme hjelpemidler som «brannvaktene».
- b) Skien brannvesens alarmsentral kan formidle rekvirering av dykkere for Redningstjenesten eller politiet til akutte redningsoppdrag, sokning og lignende.

4. ØKONOMISKE FORHOLD

- a) Brannvesenet er forpliktet til å utstyre 30 personer i hjelpekorpsset med personlig utstyr. Hjelpekorpsset skal sørge for vanlig vedlikehold av dette, og brannvesenet skal skifte ut effekter etter behov.
- b) Brannvesenet skal utstyre de 5 «brannvaktene» med hver sin personsøkeremottager, og sørge for vedlikehold og eventuell utskifting av disse.
- c) Røde Kors Skien skal utbetales kr. 260 000,- (for 2012) pr. år i beredskaps-/øvelsesgodtgjørelse fra Skien kommune. Størrelsen på denne beredskapsgodtgjørelse skal justeres hvert år i takt med endringer i HTA kap. 4, minstelønn pr. 1. januar hvert år.
- d) Hjelpekorpsset skal betales arbeidsgodtgjørelse pr. time innsats. Det skal betales for minst 2 timers innsats. Timebetalingen skal være i samsvar med Hovedtariffavtalens kap. 4, minstelønn (ingen utdannelse, 0 års lønssansienitet), og med 1950 t som divisor, som per 1. oktober 2012 er kr. 134,- per time.
På lørdager etter kl. 1300 og hverdager etter kl. 2100, samt søn-/helligdager skal timelønnen økes med 100 %. Ved feilinnkallinger der hjelpekorpssets søkere blir aktivisert skal det ytes godtgjørelse på vanlig måte.
- e) For bruk av hjelpekorpssets biler betales kr. 300,- pr. utrykning inntil 10 km, og 10 kroner i tillegg for hver overstigende km. Betalingen inkluderer returkjøringen.
- f) Regning for utrykninger merkes «Bestillenummer 614201» og sendes Skien brannvesen, løpende og seinest innen utgangen av januar året etter utrykningen, med følgende fakturaadresse:
Skien kommune, fakturamottak, Postboks 37, 3701 SKIEN.
Beløpene utbetales Røde Kors Skien, og ikke til den enkelte deltaker.
- g) Ved utrykning eller arbeid på brannstedet i arbeidstiden mellom kl. 0700- 1600 på virkedager vil brannvesenet betale den enkelte for tapt arbeidsfortjeneste. Arbeidsgiveren skal dokumentere at vedkommende er trukket i lønn i gjeldende tidsrom.

5. SAMBAND

Hjelpekorpsset skal i den utstrekning det er mulig, ha radioer i samme system som brannvesenets og med de aktuelle frekvenser eller grupper. Kallesignalet til Røde Kors er Sierra-ni_ni (S-99).

6. ØVELSER-OPPLÆRING

- a) Hjelpekorpsset er ansvarlig for at minst 30 personer er lært opp til brannvaktjeneste.
- b) Hvert brannvaktmannskap skal gjennomføre minst 3 øvelser pr. år, i henhold til øvelses- og opplæringsplanen, jfr. vedlegg 1.

7. PERSONLIG UTSTYR

- a) Alle som er med i beredskapstjenesten skal utstyres med følgende personlige utstyr:
 - 1 stk. hjelm
 - 1 stk. utrykningsjakke
 - 1 stk. utrykningsbukse
 - 1 par gummi vernestøvler
 - 1 par hansker
 - 1 lett kjoledress, beregnet for skogbranninnsatsPå ryggen av utrykningsjakken skal det på mannskapene merkes med «RØDE KORS Frivillig brannmann» og sjåførens hjelm skal være rød.
- b) I tillegg skal de som har «brannvakt» utstyres med 1 stk. lommelykt
- c) Som ekstrautstyr skal det på hjelpekorpssets depot være 10 stk. lommelykter

8. FORSIKRING

- a) Røde Kors skal selv sørge for forsikring av reservemannskapene.
- b) Skien brannvesen skal forsikre de 10 som til enhver tid har brannvakt.

9. VEDLEGG TIL AVTALEN ER:

- I. Opplærings- og øvelsesplan
- II. Instruks for branntjenesten i Skien Røde Kors Hjelpekorps
- III. Krav til Røde Kors mannskapene
- IV. Skjema for egenerklæring

Guttorm Liebe
Brannsjef, Skien kommune

Skien den 1. oktober 2012.

Fred Inge Skjærum
Røde Kors Skien

**Brannberedskapsavtale
mellom
Røde Kors Skien og Skien kommune**

VEDLEGG 1

OPPLÆRINGS- OG ØVELSESPLAN for BRANNVAKTENE

Den samlede opplærings- og øvelsesplanen for brannvaktene inneholder 4 deler. Til sammen skal delene B+C utgjøre minst 14 timer per år.

A. RØDE KORS SERTIFISERING

Innen 12 måneder etter oppstart som brannvakt skal Røde Kors sertifisering gjennomføres, bestående av minst førstehjelpskurs, sambandskurs og introduksjonskurs til Røde Kors.

B. INTERN INFORMASJON – FØRSTE KURSKVELD.

1. Intern informasjon om organisering i hjelpekorpsset, praktiske rutiner, holdninger til tjenesten, besøk på brannstasjonen mm.

Varighet minst 2 timer

Ansvarlig: Skien Røde Kors

C. RAMMEPLAN FOR ØVELSESENE - KURSKVELDENE 2-5

Informasjon og øvelser på eller ved brannstasjonen:

2. HMS, påklødning, fysisk arbeidsbelastning og utstyr på brannbilene
3. Organisering på innsatssted, og beskyttelse mot røyk
4. Slangeutlegg, sløkking og sløkkeutstyr
5. Sløkkemidler, små-pumper og vannføring/ trykktap

Når nye kandidater deltar på opplæringen for første gang, skal økten starte med informasjon om Skien brannvesens forventninger, om brannvesenets plass i samfunnet og om kommandoforhold.

Varighet: ca 3 timer per kurskveld

Ansvarlig: Skien brannvesen

Samtlige må gjennomføre hele denne opplæringen i løpet av første året i tjeneste.

Deretter skal «brannvaktene» delta på minst 3 av 4 øvelser per år.

D. ANDRE ØVELSER

I tillegg skal «brannvaktene» tilbys deltagelse på øvelser hvor bygninger eller annet er øvelsesobjekter, etter at brannvesenets eget behov er ivaretatt, og under forutsetning av at objektet og tidspunktet egner seg.

Skien den 1. oktober 2012.

Brannberedskapsavtale
mellom
Røde Kors Skien og Skien kommune

VEDLEGG 2

**INSTRUKS FOR BRANNTJENESTEN I SKIEN RØDE KORS
HJELPEKORPS**

Deltakelse

For å kunne delta i branntjenesten, må medlemmet tilfredsstille krav i avtalens vedlegg 3. Medlemskontingent skal være betalt og taushetserklæring må underskrives.

Antall mannskaper

Sjåfør og 4 mannskaper utgjør et brannvaktlag, sjåføren er leder.

Utstyr og kallesignal

Hvert mannskap skal ha utrykningsjakke og bukse, vernestøvler, hjelm, hansker, kjeledress og lommelykt jfr. avtalens punkt 7 A. Faste mannskaper får eget skap til utstyret i brannrommet på Røde Kors huset.

Hjelpekorpsets bil 2 er normalt det kjøretøyet som benyttes. Sjåføren er ansvarlig for at kjøretøyet tilfredsstiller krav til kjøretøyforskriftene.

Kallesignal til vaktstyrken er SIERRA-99 (S-99) Sjåfør medbringer håndapparat og vurderer om mer sambandsutstyr skal medbringes. Ved større innsatser og skogbranner er dette særlig aktuelt. Brannvesenet kan rekvirere annet utstyr, for eksempel båt eller ATV.

Vaktutførelse

Vaktbytte skjer hver mandag klokka 18.00 på Røde Kors huset. Person søker bæres hele døgnet, også på dagtid i ukedagene dersom dette ikke er praktisk umulig. Navn på vaktmannskaper skrives på tavle i kjelleren på Røde Kors huset. Ved bytte av vakt skal tavlen oppdateres.

Ved feil på personsøker kontaktes ledelsen i branngruppa. Søkerne testes hver dag klokken 12.00 av 110-sentralen. Ved utrykning skal man kunne være på huset innen 10-15 minutter.

Det er ikke tillatt å nyte alkohol når man har vakt. Husk at det ikke er anledning til å bryte trafikkregler på vei til Rød Kors huset etter innkalling. Vaktperioden er hverdager 16.00-07.00, helg fra fredag 16.00 til mandag 07.00 samt bevegelige helligdager hele døgnet.

Fremmøte på Røde Kors huset

Fremmøte skjer etter innkalling via personsøker. Hele laget skal møte, selv om det viser seg at meldingen er unødig eller falsk.

Brannvesenet avgjør når innkalling av Røde Kors mannskaper skal skje, etter gjeldende innkallingsrutiner. Sjåfør melder fra til BRANN 1-2(110-sentralen) eller SIERRA 01 (vakthavende brannsjef) når styrken er komplett og klar til utrykning.

Utrykning og fremmøte brannsted

Normal rykker brannvaktlaget ut til brannstedet, men kan også bli beordret til å bemanne brannstasjonen. Ved ankomst brannsted melder sjåføren fra om dette til BRANN 1-2 og kontakter S-01 eller S-19 dersom S-01 ikke er tilgjengelig. Oppgaver tildeles sjåføren, som deretter fordeler oppgaver til Røde Kors mannskapene.

Avslutning

Retur fra brannsted skjer etter dimisjon av øverste befal på brannstedet. Ved ankomst Røde Kors huset meldes dette til BRANN 1-2. Utstyr og bil rengjøres og rapport skrives. Sjåføren dimiterer vaktlaget når alle oppgaver er utført.

Skien den 1. oktober 2012.

Brannberedskapsavtale
mellom
Røde Kors Skien og Skien kommune

VEDLEGG 3

KRAV TIL RØDE KORS MANNSKAPENE

De personer som inngår i «Brannberedskapsavtalen mellom Røde Kors Skien og Skien kommune» må:

1. Være medlem i Røde Kors.
2. Være mellom 18 og 60 år.
3. Være helt arbeidsfør, det vil si ikke uføretrygdet eller sykemeldt. I særskilte tilfeller kan dette fravikcs etter avtale med Skien brannvesen.
4. Gjennomgå Røde Kors sertifisering innen 12 måneder etter inngått medlemskap, det vil si bestått grunnkurs i førstehjelp og gjennomført sambandskurs, og deretter re-godkjennes i henhold til retningslinjer i Røde Kors.
5. Ha startet opplæringen og gjennomgått minst én kurskveld i henhold til opplærings- og øvelsesplanen, jfr. vedlegg 1, før første vakt.
6. Delta på minst 3 av 4 årlige øvelser i henhold til opplærings- og øvelsesplanen, jfr vedlegg 1.
7. Årlig undertegne egenerklæring om helse, jfr. vedlegg 4.
8. Bli vurdert som egnet for brantjeneste av leder og opplæringsansvarlig for branngruppa i Røde Kors Skien, i henhold til fullmakt fra brannsjefen i Skien.

Skien den 1. oktober 2012.

Brannberedskapsavtale
mellom
Røde Kors Skien og Skien kommune

VEDLEGG 4

I utfylt stand er skjemaet unntatt offentlighet i henhold til Offl. § 13

PERIODISK EGENERKLÆRING OM HELSE

Egenerklæringen skal fylles ut årlig, i første kvartal, reservemmannskap for Skien brannvesen.

Ferdig utfylt skjema er konfidensielt og skal oppbevares av Skien Røde Kors, på detil egnet sted.

Etternavn, fornavn (bruk blokkbokstaver):

F.nr.:

Føler du deg frisk og kan utføre midlertidig arbeidsoppdrag i forbindelse med husbrann, skogbrann eller andre innsatsoppgaver?

Kryss av for:

Ja

Nei

Har du hatt helseproblemer av noe slag i løpet av de siste 12 måneder?

Kryss av for:

Ja

Nei

Eventuelle merknader:

.....Dato:
Underskrift Skien Røde Kors, mannskap (brannvakt)

.....Dato:
Underskrift Skien Røde Kors, leder

SAMARBEIDSAVTALE OM BEREDSKAP

**SKIEN
KOMMUNE**

- den gode og inkluderende møteplass

Røde Kors Skien

OM AVTALEN
OM PARTENE
SAMARBEID OM BEREDSKAP
SAMARBEID VED EKSTRAORDINÆRE HENDELSER
OPPLÆRING OG KOMPETANSE
TAUSHETSPLIKT
FORSIKRINGER
ØKONOMI
BRUK AV LOGO
AVTALENS VARIGHET OG OPPSIGELSE
KONTAKTPERSONER
VARSLING

Indis

JK

SAMARBEIDSAVTALE OM BEREDSKAP
mellom
Skien kommune og Skien Røde Kors

1. OM AVTALEN

Avtalen skal stimulere til samarbeid mellom Skien kommune og Skien Røde Kors (heretter kalt partene) i beredskapsarbeidet. Utgangspunkt for samarbeidet er Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap sin visjon om et trygt og robust samfunn der alle tar ansvar og Røde Kors' oppdrag om å avdekke, hindre og lindre menneskelig nød og lidelse.

Avtalen mellom partene gjelder i fredstid og inkluderer samarbeid før, under og etter ekstraordinære hendelser.

I situasjoner hvor samarbeidet kommer i konflikt med pågående redningsaksjoner eller -oppdrag under ledelse av politiet og/eller brannvesen avklares samarbeidet, inkl. bruk av ressurser i Røde Kors i enten kommunens kriseledelse eller i lokal redningsentral (LRS) avhengig av den ekstraordinære hendelsens omfang. Skien Røde Kors er bundet opp av avtale med Skien brannvesen som innebærer rekvirering av inntil 30 mannskaper ved branner og større ulykker, samt redningsdykkergruppe som også kan medføre reduserte tilgjengelige mannskapsressurser.

2. OM PARTENE

Skien kommune har gjennom Lov om kommunal beredskapsplikt et generelt og grunnleggende ansvar for å ivareta sikkerhet og trygghet for sine innbyggere og tilreisende. Gjennom denne loven er kommunen pålagt å gjennomføre risiko- og sårbarhetsanalyser samt utarbeide beredskapsplan. Beredskapsplanen for Skien kommune inneholder oversikt over hvilke tiltak kommunen har forberedt for å håndtere uønskede hendelser, samt plan for kommunens kriseledelse, varslingslister, ressursoversikt, evakueringsplan og plan for informasjon til befolkningen og media. Skien kommune reviderer beredskapsplanene en gang i året og gjennomfører øvelser.

Skien Røde Kors ble stiftet i 1947 og er gjennom Kgl. resolusjon av august 2009 anerkjent av myndighetene som støtteaktør for myndighetene. Skien Røde Kors driver sine aktiviteter i tråd med den internasjonale Røde Kors-bevegelsens mandat og prinsipper og i tråd med Lover for Norges Røde Kors. Skien Røde Kors teller ca 800 medlemmer hvorav ca 200 er aktive (heretter kalt frivillige) innen hjelpekorps, omsorg og ungdom. Alle frivillige har grunnleggende kompetanse innen livreddende førstehjelp og psykososial støtte.

Det forutsettes at partene respekterer hverandres ulikheter, egenart og prinsipper og opptrer som selvstendige enheter. Partene hefter ikke på noe tidspunkt for de andres handlinger, og skal gjennom hele samarbeidet bevare sin integritet, uavhengighet og egenart.

3. SAMARBEID OM BEREDSKAP

Avtalen dekker samarbeid mellom Skien kommune og Skien Røde Kors før, under og etter ekstraordinære hendelser. Samarbeid under ekstraordinære hendelser er nærmere beskrevet i avtalens punkt 4.

Samarbeidet mellom partene før ekstraordinære hendelser ligger på planarbeidnivå og innebærer en gjensidig deltakelse i møter og fora hvor beredskap og krisehåndtering står på agendaen.

JR

Indis

Skien Røde Kors er representert i det kommunale beredskapsrådet.

4. SAMARBEID VED EKSTRAORDINÆRE HENDELSER (større ulykker, kriser og katastrofer)

Ved ekstraordinære hendelser kan Skien Røde Kors stille sine ressurser til disposisjon etter anmodning fra den kommunale kriseledelsen eller redningsetatene.

Med utgangspunkt i kommunens ROS-analyse og beredskapsplan er Skien Røde Kors forberedt på å stille med ressurser som følger:

- **Søk og redning**

Ved søk- og redningsoppdrag bistår Skien Røde Kors Hjelpekorps (ca 80 godkjente hjelpekorpsmedlemmer på alarmlisten) politiet og er således stilt til disposisjon for politiet. Utover denne type oppdrag er hjelpekorpsset en del av Skien Røde Kors' samlede ressurser og kan således bistå i forbindelse med kommunens behov for støtte.

- **Evakuering**

Ved behov for evakuering stiller Skien Røde Kors med ressurser for transport og forpleining.

- **Evakuert- og pårørendesenter**

Skien Røde Kors stiller med ressurser for opprettelse og drift av evakuert- og pårørendesenter på Røde Kors huset, Steinbruddet 7, inklusiv førstehjelpspost, registrering, forpleining og generell tilstedeværelse som omsorgspersonell. Kapasitet er 80-100 personer.

- **Kommunalt kriseteam**

På anmodning fra kommunalt kriseteam stiller Skien Røde Kors med frivillige med kompetanse innen psykososial støtte.

- **Helse- og omsorgstjeneste**

Ved bortfall av kritisk infrastruktur stiller Skien Røde Kors med frivillige som kan oppsøke brukere av hjemmebaserte tjenester og innbyggere forøvrig for tilsyn, utkjøring av mat, vann, medisiner og brensel. Tilsvarende ved en pandemi, her kan Skien Røde Kors i tillegg bistå kommunen under massevaksinasjon for oppgaver innen organisering, informasjon, førstehjelp og omsorg.

- **Materiell**

Skien Røde Kors disponerer relevant materiell til rednings- og beredskapsarbeid som kan stilles til disposisjon etter nærmere avtale. Dette er for eksempel sambandsmateriell, kjøretøy, båt, snøscootere, atv, aggregater, lysutstyr med mer. Skien Røde Kors sender oppdatert materiell-liste til kommunen en gang årlig.

- **Generelt**

Ved ekstraordinære hendelser som krever ressurser utover det som Skien Røde Kors kan stille med vil Skien Røde Kors be om bistand fra andre Røde Kors-foreninger i fylket/nabofylket. Behov for bistand fra Skien Røde Kors utover de allerede skisserte oppgavene avklares direkte mellom partene.

5. OPPLÆRING OG KOMPETANSE

Skien Røde Kors har selv ansvaret for opplæring av sine frivillige i henhold til organisasjonens kursplaner og krav for deltakelse i de enkelte aktiviteter, herunder obligatorisk opplæring i livreddende førstehjelp, grunnkurs psykososial støtte og søks- og redningsmetodikk. Frivillige som er

Adms

JR

Øremerket til å støtte kriseteamet i kommunen inviteres til møter for opplæring i organisering og metodikk.

Ved øvelser og kurs knyttet til beredskapsarbeid og beredskaps-/kriseplanen vil kommunen invitere Røde Kors som deltakere. Røde Kors kan bidra med førstehjelpsopplæring av kommunalt ansatte etter nærmere avtale og godtgjørelse.

6. TAUSHETSPLIKT

Alle frivillige i Skien Røde Kors har underskrevet en etikk- og taushetserklæring som innebærer å hindre at andre får adgang til personsensitive opplysninger som den frivillige får tilgang til gjennom sin aktivitet i Røde Kors. I tillegg er alle frivillige i aktiviteter som involverer barn og unge pålagt å fremvise begrenset politiattest.

7. FORSIKRINGER

Skien Røde Kors har avtale om ansvars- og ulykkesforsikring for alle sine frivillige gjennom moderorganisasjon. Denne forsikringen gjelder alle under 75 år som deltar i aktiviteter i regi av Røde Kors.

8. ØKONOMI

Skien Røde Kors dekker selv sine utgifter til opplæring av frivillige samt drift og vedlikehold av eget utstyr. Innsatsen fra de frivillige i Skien Røde Kors er ulønnet.

Skien kommune og Skien Røde Kors avklarer utgiftsdekning ved ekstraordinære hendelser slik:

- Kjøregodtgjørelse dekkes av Skien kommune i.h.t statens regulativ og satser
- Forpleining av frivillige utover 4 timer godtgjøres av Skien kommune etter regning
- Behov for anskaffelse av utstyr avklares med Skien kommune før anskaffelsen foretas
- Uforutsette utgifter for Skien Røde Kors kan dekkes etter nærmere avtale dersom Skien kommune finner det urimelig at disse skal dekkes av Røde Kors.

9. BRUK AV LOGO

Bruk av kommunevåpenet til Skien kommune kan kun skje i overensstemmelse med og etter godkjenning av Skien kommune. Bruken må være i henhold til gjeldende bestemmelser for bruk av kommunevåpen.

Bruk av Røde Kors-emblemet eller andre av bevegelsens kjennetegn kan kun skje i overensstemmelse med og etter godkjenning av Røde Kors. Bruken må være i henhold de til enhver gjeldende internasjonale og nasjonale bestemmelser for bruk av disse kjennetegnene.

10. AVTALENS VARIGHET OG OPPSIGELSE

Denne avtalen gjelder fra signering og i en femårsperiode. Skien kommune og Skien Røde Kors møtes årlig for oppdatering og informasjonsutveksling, inklusiv oppdatering av ressursoversikten til Skien Røde Kors (vedlegg til denne avtalen).

Begge parter kan si opp, eller kreve avtalen reforhandlet med 3 måneders skriftlig varsel.

Fred

JR

11. KONTAKTPERSONER

Skien kommune
Beredskapskoordinator Svein Skaara
E-post: svein.skaara@skien.kommune.no
Mobiltelefon: 91852315

Skien Røde Kors
Leder Fred Inge Skjærum
E-post: fred.inge.skjaerum@sf-nett.no
Mobiltelefon: 90081731

12. VARSLING

Varsling av Skien Røde Kors kan skje mellom politi, brannvesen eller direkte på vakttelefon 90641642.

13. SIGNATURER

Skien, 7. mai 2014

Jonas Resare
Fang. stabsleder
Skien Kommune

Fred Inge Skjærum
Lokalföreningsleder
Skien Røde Kors

Vedlegg
Ressursoversikt Skien Røde Kors

SAMARBEIDSAVTALE OM BEREDSKAP

Surnadal kommune(SK) og Surnadal Røde Kors(SRK)

1. OM AVTALEN

Hensikten med avtalen er å bidra til et avklart samarbeidsforhold og god samhandling i beredskapsarbeidet til beste for kommunens innbyggere og de som oppholder seg i kommunen. Dette innebærer samarbeid i beredskapsarbeidet før, under og etter ekstraordinære hendelser og kriser. Rammen for avtalen er SK sin ROS-analyse, beredskaps- og kriseplaner, samt SRK sin egen beredskapsplan. Avtalen omfatter ikke kriser/ulykker som beordres/styres av politiet/AMK, hvor disse kobler inn SRK sitt hjelpekorps ved behov.

2. OM PARTENE

SK: Rollen og ansvaret i h.h.t. «Loven om kommunal beredskapsplikt». Forankres i generelle lover/instruksjoner hos SK som omhandler beredskap.

SRK: I h.h.t. Røde Kors sitt overordnede mandat. Støtteaktør med henvisning til «Kongelig resolusjon» fra august 2009.

Ellers vises det til partenes selvstendighet, hvor man ikke er ansvarlig for hverandres handlinger.

3. SAMARBEID OM BEREDSKAP

Beskrives på et plannivå, basert på:

- ROS-analysen.
- SK sitt beredskapsråd, hvor SRK er medlem.
- SRK som deltaker i SK sine beredskapsøvelser når partene finner det formålstjenlig.
- Avtale om gjensidig utveksling av utstyr mellom partene jfr. egen oversikt og prisavtale, som blir vedlegg til hovedavtalen.
- SRK kan være delaktig i SK sine beredskapsplaner og høringer.

4. SAMARBEID VED EKSTRAORDINÆRE HENDELSER (større ulykker, kriser og katastrofer)

Beskrivelse av samarbeidet på et operasjonelt nivå:

- Redning, førstehjelpsoppgaver og sanitetsvakter med kvalifisert personell.
- Vise omsorg for berørte, også de fysisk uskadde.
- Forpleining av innsatspersonell etter nærmere avtale og behov.
- Stille SRK sitt hus til disposisjon ved hendelser.
- SRK bistår med nødvendig utstyr jfr. pkt. 4.
- For SRK gjelder alle henvendelser til disse sitt alarmtif.nr.: 482 20 237

5. OPPLÆRING OG KOMPETANSE

Kompetanse i h.h.t. SRK sin beredskapsplan og krav for SRK sine mannskaper. Samarbeid mellom partene om opplæring/kompetanseheving/oppdateringer. Øvelser og evalueringer.

6. TAUSHETSPLIKT

For SRK sin del gjelder Norges Røde Kors sin etikk/taushetserklæringer og iflg. eventuelle «politiattester med begrensninger».

7. FORSIKRINGER

SRK sine mannskaper er sikret ved den pålagte forsikringsordningen for alle frivillige/aktive i Norges Røde Kors. Utstyr/materiell som benyttes og tilhører SRK dekkes av egne forsikringsordninger. Dersom det foreligger egne bestemmelser i SK ved skader i beredskap, gjelder også disse i tillegg. F.eks. skade på private eiendeler under hendelse (attesteres i så fall av SK sin aksjonsledelse).

8. ØKONOMI

Kompensasjon for tjenester og utstyr fra SRK som SK benytter seg av ved hendelser og beredskap gis i samsvar med vedlegg som beskrevet i pkt. 3. Samme vedlegg gjelder også for generelle ytelser utenom hendelser, hvilket planlegges og gjennomføres i fellesskap, men bestemmes av SK.

Som økonomisk kompensasjon fra SK for SRK sin beredskap, samt deltagelse ved hendelser og kriser, bidrar SK med et årlig bidrag på p.t. kr. 30 000 til SRK. Dette kvalifiseres ved det ansvar, de forpliktelser og den sikkerhet SRK påtar seg overfor SK, disse sine innbyggere og de som ferdes i kommunen.

9. ANDRE FORHOLD

Ved utfall av viktig infrastruktur, slik som kraftforsyning, telekommunikasjon etc., avtaler SK møtested med SRK ved utkallinger av SRK sine mannskaper i h.h.t. intern beredskapsplan.

SRK sin omsorgsavdeling kan beordres til tjeneste av SRK ved hendelser, etter behov og samråd mellom partene, men beordres av SK sin aksjonsledelse.

Bruk av logo: For SRK sin del gjelder bestemmelsen i «Lover i Røde Kors» om dette.

NB: Ved henvendelser som angår hendelser/beredskap, benyttes kun det oppgitte alarmtelefonnummeret til SRK.

10. AVTALENS VARIGHET

Avtalen varer fra signering og fortløpende, med gjensidig oppsigelsesfrist på 3 måneder. Oppsigelse må skje skriftlig.

Vedlagte dokumenter gjennomgås/reforhandles av begge parter i fellesskap etter nærmere avtale.

11. KONTAKTTELEFONER/-PERSONER

SRK alarmtelefon: 482 20 237

SK beredskapsvakt: 416 35 388

Ved kriser/ulykker som styres av politiet eller AMK, gjelder også SRK sitt alarmtelefonnummer for disse etater, som da kaller ut mannskaper fra SRK sitt hjelpekorps ved behov.

12. PERSONER HOS PARTENE SOM ER ANSVARLIG FOR OPPFØLGING AV DENNE AVTALEN OG VEDLEGG

Surnadal kommune: ordfører, e-post: post@surnadal.kommune.no

Surnadal Røde Kors: lokalforeningsleder, e-post: surnadal-leder@strk.redcross.no

SIGNERING

Surnadal, 2. mai 2013

ordfører
Mons Otnes

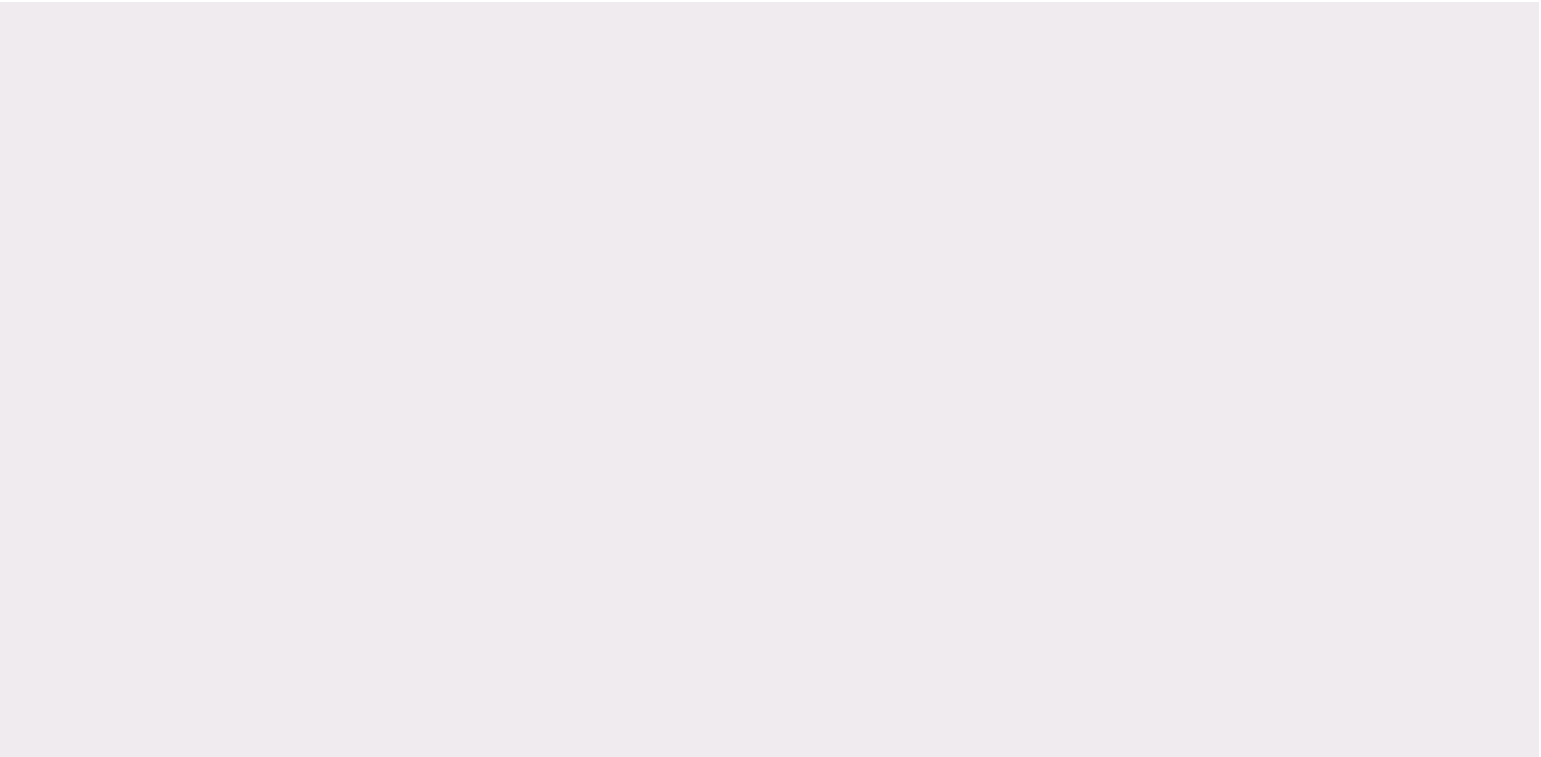
lokalforeningsleder
Reidar Brøske

Surnadal kommune

Surnadal Røde Kors

Vedlegg 1: Oversikt redningsutstyr og priser, datert 7.4.2013

Utgitt av:
Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Offentlige institusjoner kan bestille flere eksemplarer fra:
Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon
Internett: www.publikasjoner.dep.no
E-post: publikasjonsbestilling@dss.dep.no
Telefon: 222 40 000

Publikasjonskode: H-2351
Foto: Norges Røde Kors
Design og ombrekking: Kord AS
Trykk: Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon
09/2015 – Opplag: 100